

ÜNİTE 1

• **SORU 1 : Sosyoloji nedir ?**

CEVAP : sosyoloji insan ilişkileri üzerinde özellikle duran ve inceleyen bir disiplindir.

• **SORU 2 : sosyoloji ne amaçla hangi yüzyılda ortaya çıkmıştır?**

CEVAP : Sosyoloji, temel olarak, geleneksel toplumdaki modern sanayi toplumuna geçişte yaşanan toplumsal krizleri anlayabilmek, kavrayabilmek ve çözümleyebilmek amacıyla **19.yüzyılda ortaya çıktı**. Temel kavramları, kuramları, ilgi alanları, soruları ve yöntemleri bu toplumsal ve tarihsel ortamda şekillendi. Bu yönüyle bakıldığında, sosyolojiyi modern sanayi toplumunun bilimi olarak nitelemek mümkündür.

• **Soru 3 : Sosyolojinin isim babası kimdir?**

Cevap : Auguste Comte' dir.

• **SORU 4 : Bilim adamlarının sosyoloji ile ilgili tanımlarını yazınız ?**

Cevap: Sosyologlar, bilim anlayışlarındaki farklılıkların da etkisiyle çok çeşitli sosyoloji tanımları yapmışlardır. Örneğin Durkheim'e göre "toplumsal kurumların", Giddings'e göre "toplumsal olayların (fenomenlerin)" bilimidir. Weber sosyolojiyi "toplumsal eylemi (action) inceleyen bilim", Simmel ise, "insan ilişkilerini inceleyen bilim" dalı olarak tanımlamıştır.

• **SORU 5: Sosyoloji, diğer toplumsal bilimlerle nasıl bir ilişki içindedir?**

CEVAP : Sosyoloji hâlihazırda süregelen ya da zamanla değişmeyen genel nitelikli eylemler üzerinde yoğunlaşır, Tarih ise geçmişte gerçekleşmiş ve bugün artık olmayan eylemlerle ilgilidir; Sosyoloji dikkatini günümüzde kendi toplumumuzda gerçekleşen eylemlere ya da bir toplumdan ötekine değişmeyen eylem türlerine verir, Antropoloji ise bizimkinden uzak ve farklı toplumlardaki insan eylemlerini anlatır. Sosyolojinin öteki yakın akrabalarına gelince 'kesin' yanıt vermek biraz zor olacaktır ancak yine de şunları söyleyebiliriz:

Siyasal bilimler, ağırlıklı olarak iktidar ve yönetimle ilgili eylemleri tartışır; Ekonomi, mal ve hizmetlerin üretilmesi ve dağıtılması kadar kaynakların kullanılması ile ilgili eylemleri ele alır; Hukuk, insan davranışını düzenleyen normlar ve bu normların/kuralların nasıl ifade edildiği, yükümlülükler getirdiği ve uygulandığı ile ilgilidir.

• **SORU 6 : Sosyolojiyi farklı kılan şey NEDİR ?**

CEVAP ; insan eylemlerini **geniş çaplı oluşumların öğeleri olarak görme alışkanlığıdır**, bu oluşumlar ise **karşılıklı bir bağımlılık** ağına takılmış failerin rastlantısal olmayan birlikteliği biçiminde düşünülebilir.

• **SORU 7 Sosyolojinin merkezi sorusu nedir ?**

CEVAP : : Ne yaparlarsa yapsınlar ya da yapabilir olurlarsa olsunlar, insanların başka insanlara bağımlı olmaları ne anlamda önemlidir; insanların her zaman ve kaçınılmaz olarak başka insanlarla ortaklık, iletişim, mücadele, rekabet, elbirliği halinde yaşamaları ne anlamda önemlidir? **sosyoloji en başta insan dünyası hakkında bir düşünme biçimidir;**

• **SORU 8 : Sosyolojinin merkezi sorusu nedir ?**

CEVAP : : Ne yaparlarsa yapsınlar ya da yapabilir olurlarsa olsunlar, insanların başka insanlara bağımlı olmaları ne anlamda önemlidir; insanların her zaman ve kaçınılmaz olarak başka insanlarla ortaklık, iletişim, mücadele, rekabet, elbirliği halinde yaşamaları ne anlamda önemlidir? **sosyoloji en başta insan dünyası hakkında bir düşünme biçimidir;**

• **SORU 9 : Durkheim toplumu ne şekilde yorumlamıştır?**

CEVAP : O'na göre toplum bireylerin basit bir toplamı değildir "Kendine has nitelikleri olan, özgül bir gerçekliği temsil eder." En basit tanımıyla toplum, bir kültür ve bölgeyi paylaşan insan grubudur..

• **SORU 10 : Sosyoloji ve Psikoloji arasındaki fark nedir?**

CEVAP : Sosyoloji inceleme nesnesi olarak toplumsal bütüne odaklanırken psikoloji bireye odaklanır. sosyoloji bireysel aklın dışında kalan toplumsal olguları konu almaktadır Durkheim'e göre Sosyoloji ile psikoloji arasındaki kopukluk, biyoloji ile fizik-kimya bilimleri arasındaki kopukluğun aynısıdır..

• **SORU 11 : Sosyoloji ve Antropoloji arasındaki fark nedir?**

CEVAP : Antropoloji daha çok primitif (ilkel) olduğu iddia edilen toplumları incelerken sosyoloji ağırlıklı olarak modern toplumları incelemektedir.

Soru 12 : Sosyoloji ile tarih arasındaki ilişki nedir?

Cevap: tarih geçmiş toplumları inceler. Neden sonucu anlamaya çalışır. Sosyoloji tarihsel olayları genelleştirir.

- **Soru 13 : Bireylerin kişisel huzursuzluklarının arkasındaki toplumsal sorunlara vurgu yapar.**
Cevap : Sosyolojik muhayyile,
- **Soru 14 : Kişinin dış dünyada nesnelere ve insanların davranışları ile ilgili beklentilerde bulunması ve bu beklentilerini akılcı şekilde ölçüp biçerek kendi belirlediği amaca ulaşabilmesine ne denir ?**
Cevap : Amaçla ilişkili rasyonel davranış
- **Soru 15 : Ortak kültürleri olan ortak toprak parçasında yaşayan yerleşik kendine özgü varlık olarak gören insanlar grubu konuşması olan gruba ne denir ?**
Cevap : Toplum nedir?
- **Soru 16 : Toplumdaki eylem ya da davranış formları arasındaki sistematik karşılıklı ilişkilere ne denir?**
Cevap : Toplumsal yapı denir .
- **Soru 17 : toplum içindeki bireyleri konu alan bilim dalına ne denir?**
Cevap sosyal psikoloji
- **SORU : 18 Kişinin bir davranışı sırf ahlaki, estetik ya da dinî bakımdan taşıdığına inandığı değerlerden dolayı sergilemesi ve bunu yaparken de davranışın doğuracağı sonuçları dikkate almasına ne denir?**
CEVAP : Değerle ilişkili rasyonel davranış
- **SORU :19 Anlık duygusal tutum ve heyecanlarla yapılan davranışına ne denir ?**
CEVAP : Duygusal davranış denir.
- **SORU 20 :** Kişinin yerleşik alışkanlıklara göre davranmasına ne denir?
Cevap : Geleneksel davranış denir.
- **SORU 21 :** Weber toplumsal davranış türlerini dörde ayırır. Bunlar NELERDİR?
CEVAP: Amaçla ilişkili rasyonel davranış , sosyal psikoloji, Duygusal davranış, Geleneksel davranış...

NOT : Sosyolojik hayal gücü, insanlara günlük bakışın ötesine geçiş imkânı sağlar. Toplumsal ve kültürel ilişkiler hakkında farkındalığımızı artırır. Toplumsal ve kültürel ilişkiler hakkında farkındalığımızı artırır. Duygularımızın keskinleşip gözlerimizin daha çok açılmasına yardımcı olur. Daha önce görmediğimiz insanlık durumlarını keşfedebiliriz. Bauman'ın ifadesiyle sosyolojik düşünmek, baskıcı bir dünyayı esnekleştirir. Bize dünyanın şimdi olduğundan farklı bir dünya olabileceğini gösterir. Sosyolojik düşünme sanatını öğrenen insan daha az manipüle edilebilir. Sosyoloji, empati yeteneğini güçlendirir. Korku ve zıtlasma yerine hoşgörüyü teşvik eder.

Ünite Soruları

1. Sosyolojiyi "toplumsal eylemi inceleyen bilim dalı olarak tanımlayan ünlü sosyolog aşağıdakilerden hangisidir?

- A) A. Comte   B) b) S. Simon   C) E. Durkheim   D) M.Weber   E) Z. Gökalp

2. "Belli bir toplumdaki eylem ya da davranış formları arasındaki sistematik karşılıklı ilişki"ye ne denir?

- A) Topikal Değişme   B) Anomi   C) Toplumsal Yapı   D) Eylem   E) Hiçbiri

3.Sosyolojik hayal gücü bize ne kazandırır?

- A) Bizi gerçekler dünyasından korur
B) Büyük paralar kazandırır.
C) Bizi hayal dünyasında yaşatır.
D) "Tarih" ile "biyografi" arasındaki ilişkiyi daha iyi kavramamızı sağlar.
E) Hiçbiri

4."Ortak kültürü paylaşan, belirli bir toprak parçasında yerleşik, kendilerini birleşik ve özgün varlık olarak gören insanlardan oluşan bir gruba" ne denir?

- A) Birey   B) Toplum   C) İnsan   D) İrfan   E) Hars

5. Kişinin bir davranışı sırf ahlaki, estetik ya da dinî bakımdan taşıdığına inandığı değerlerden dolayı sergilemesi ne tür bir davranıştır?

- A) Amaca yönelik rasyonel davranış
- B) Duygusal davranış
- C) Herhangi bir değere dayanmayan davranış
- D) Geleneksel davranış
- E) Hiçbiri

6. Aşağıdakilerden hangisi sosyolojinin özelliklerinden birisidir?

- A) Toplumsal bütüne odaklanır.
- B) Bireye odaklanır.
- C) Bireysel akli konu almaktadır.
- D) Bireysel farklara ilgi duymaktadır.
- E) Özellikle zekâ ve kişilik konularına ilgi duymaktadır.

7. Sosyolojinin isim babası.....dur.

Cevap: August Comte

8. Bireylerin kişisel huzursuzluklarının arkasındaki toplumsal sorunlara vurgu yapan kavram ..... dir.

Cevap: Sosyolojik Muhayyile

9. Sosyolojinin odak noktasında toplumun birey üzerindeki etkisini ortaya koyma çabası vardır. Bu durum özellikle .....geleneğin temsilcileri için geçerlidir.

Cevap: pozitivist

10. Toplum içindeki bireyi konu alan bilim dalı .....dır.

Cevap: sosyal psikoloji

CEVAP ANAHTARI

1. d 2. c 3. d 4. b 5. e 6. a 7. - 8. - 9. - 10. -

2. ÜNİTE SOSYOLOJİNİN KISA TARİHÇESİ VE SOSYOLOJİ TEORİLERİ İLE İLGİLİ SORULAR

- **Soru 1: Endüstri toplumu kavramını ilk ortaya atan sosyolog kimdir?**
Cevap : Saint-Simon (1760-1825). Sosyolojiye birçok alanda yen fikirler katmıştır. Bu sebeple Durkheim, Comte'den daha çok **Sant Simon'u pozitivistin ve sosyolojinin kurucusu olarak görür.**
- **Soru 2: Sosyologların sosyolojinin kurucusu olarak kimi görürler?**
Cevap : Auguste Comte . Sosyoloji için ilk kullandığı sözcük "**sosyal fizik**"tir. Ancak daha sonra "sosyoloji" sözcüğünü icat etmiştir. Sosyolojiyi "sosyal statik" ve "sosyal dinamik" şeklinde ikiye ayırır. Sosyal statik, her toplumdaki görece istikrarlı ilişkiler ile sosyal yapı üzerinde odaklanır. Sosyal dinamik ise insanlığın bir aşamadan diğerine geçmesini yani toplumdaki değişimi ifade eder
- **Soru 3: Comte'ye göre üç hâl kanunu olarak da anılan evrim kuramı kaç aşamadan geçer bunlar nelerdir?**
Cevap : 3 Aşamadır. Bunlar;
  - **Teolojik aşama:** Avrupa'da 1300 yılı öncesindeki dönemi karakterize eder. Bu dönemde toplumda doğaüstü güçler ve dinî figürler her şeyin temelini oluşturur.
  - **Metafizik aşama:** Kabaca 1300 ile 1800 yılları arasını kapsar. Bu dönemde "doğa" gibi soyut güçlere yönelik inanç ön plana geçmiştir.
  - **Pozitivist aşama:** Avrupa'da 1800 yılı sonrasındaki dönemdir. Pozitivist aşamada bilime olan inanç ifade edilir. Comte'ye göre bu aşamada insanlık Tanrı ve doğa gibi mutlak güçleri aramayı terk ederek bunun yerine toplumsal ve fiziki dünyayı yöneten kanunları gözlemlemeye ve keşfetmeye çalışır.
- **Soru 4 : Comte'un sosyolojiye katkılarını açıklayınız?**
Cevap : comte , Sosyolojinin isim babasıdır. Toplumun felsefi, dinî, ahlaki yorumuna karşı bilimi öne çıkartmıştır. Yapı ve süreç olarak insani sistemin doğasını vurgulamıştır.
- **Soru 5: Herbert Spencer (1820-1903) sosyolojiye katkısı ne şekilde olmuştur?**
Cevap : 2 şekilde olmuştur. **Birincisi,** parçaların birbiriyle ilişkili olduğu bir organizma (sistem) olarak toplumu incelemesidir. Ona göre toplum, bireylerin toplamı değildir. Toplum, parçalar ile bütün arasındaki iş birliğiyle karakterize edilen bir yapı ve canlı organizmadır. **ikinci katkısı,** toplumsal evrim teorisini

geliştirmesidir. O, toplumun organizmalar gibi geliştiğini iddia etmiştir. **Toplumlar, Spencer'e göre basitten karmaşığa doğru gitmektedir.**

- **Soru 6: İlk dönem sosyolojisinin özellikleri kaç grupta toplamak mümkündür bunlar nelerdir?**
Cevap : Birinci olarak ilk dönem sosyolojisi ansiklopediktir. İkinci özelliği, evrimcidir. Üçüncü özelliği, karakter yönünden doğa bilimlerine benzer bir biçimde genellikle pozitif bilim sayılmaktadır. Dördüncü özelliği endüstri toplumunun bilimi olmuş ve ağırlıklı olarak on sekizinci yüzyıldaki siyasi ve ekonomik devrimlerin sorunlarıyla ilgilenmiştir. Beşinci olarak da bilimsel olduğu kadar ideolojik bir karaktere sahip olmuş, ortaya çıkışında tutucu ve radikal düşünceler birlikte yer almıştır.
- **Soru 7: Emile Durkheim (1858-1917) sosyolojiyi ne şekilde ele almıştır?**
Cevap : Sosyolojiye bilimsel statüsü kazandırmaya çalışmıştır. Ona göre sosyoloji psikolojiden farklı olarak bireysel bilinçle değil, kolektif bilinç ile ilgilidir. O'na göre kolektif (ortak) bilinç, bir toplumun ortalama üyelerinin ortak inanç ve duygularıdır. Sosyal fenomenlerin eşya gibi ele alınması gerektiğini ortaya atmış.
- **Soru 8 : Durkheim'e göre toplumsal var olmanın temelindeki temeller nelerdir?**
Cevap : a.) Mekanik dayanışma: Benzerliklerden kaynaklanan dayanışmadır. b.) Organik dayanışma: Farklılıklardan kaynaklanan dayanışmadır.
- **Soru 9: Kari Marks'a (1818 -1883) göre toplum kaç sınıfa ayrılır?**
Cevap : Sahip olanlar ve sahip olmayanlar şeklinde iki sınıfa ayrılır. Bunlar burjuvazi ve proletaryadır. Marks, iyimser bir ekonomik deterministtir.
- **Soru 10: Marks, toplumun kaç aşamadan geçtiğini söyler?**
Cevap : Birincisi, ilkel-komünal toplum, ikincisi köleci toplum, üçüncüsü feodal toplum, dördüncüsü kapitalist toplum ve nihayet beşinci aşama sosyalist/komünist toplumdur. Ona göre tarihin sonu sosyalist/komünist toplumdur..

Not: Temel eseri olan **Kapital** adlı kitabında kapitalist sistemin işleyiş biçimini ortaya koymaya çalışır. Bir ekonomi kitabıdır ancak aynı zamanda kapitalizmin sosyolojisidir. Ona göre kapitalist sistemin kendi iç çelişkileri gereği, zenginler olabildiğince zenginleşirken yoksullar da sürekli yoksullaşacaktır. Bir gün "zincirinden başka kaybedecek bir şeyi kalmadığında" proletarya ayaklanacak ve kendi düzenini kuracaktır.

- **Soru 11 : Max Weber'e (1864-1920) göre ideal tip nedir?**
Cevap : Bürokrasinin ya da herhangi bir toplumsal fenomenin temel ve ayırt edici özelliklerinin bir listesidir.
- **Soru 12: Weber'e göre sosyoloğun görevi nedir?**
Cevap : Diğer insanlardan etkilenerek yapılan davranış anlamına gelen toplumsal eylemin sonuçlarını ve istikametini açıklamak ve analiz etmektir. sosyoloji, toplumun ne olması gerektiğini değil de ne olduğunu incelemelidir yani değerden bağımsız olmalıdır.
- **Soru 13 : Sembolik Etkileşim Teorisi nedir kim tarafından sosyolojiye katılmıştır?**
Cevap: Sosyolojiye C. H. Cooley, W.I. Thomas ve G. H. Mead tarafından sokulmuştur. Onlara göre anlamlar, bireyler arasındaki etkileşim sonucunda oluşur. Bütün toplumlar, mevcut sembollerin ortak anlamını paylaşır. Bu teori açısından sözcükler, en önemli sembollerdir.
- **Soru 14: Parsons'un toplumla ilgili temel varsayımları nelerdir?**
Cevap : Sistemler, parçaları arasında iç bağlılığa ve bir düzene sahiptir. • Sistemler, kendi kendilerini onarma ve dengeye getirme eğilimi taşırlar. • Sistemler statik olabilecekleri gibi değişim süreci belirli bir düzen içinde de gerçekleşebilir. • Sistemin bir parçasının doğası, diğer parçaları da etkiler.

Not : Birçok çağdaş çatışma teorisyeni Marks'ın varsayımlarını paylaşır. Onlar, Marks'ın görüşleri ile Simmel ve Weber'in görüşlerini birleştirirler. Marks'ın çatışmaya atfettiği anlama karşın Simmel, çatışmanın anlaşmazlık/kavga (dissension) kadar toplumsal bütünleşme de getirebileceğine inanmıştır.

Ünite Soruları

1. Sosyolojiyi "pozitif bir bilim" ve "toplum mühendisliği" olarak adlandırmış olan bilim adamı kimdir?

- A) A. Comte   B) F. Engels   C) M. VVeber   D) D. Bell   E) K. Marks

2. Toplumsal fenomenlerin doğa bilimlerinde kullanılan bilimsel tekniklerle incelenmesi savunan sosyoloji ekolü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Post-pozitivistler   B) Anti-pozitivistler   C) İdealistler   D) Pozitivistler   E) Hiçbiri

3. Comte sosyoloji kavramı yerine ilk olarak hangi kavramı önermiştir?

- A) Sosyal felsefe   B) Sosyal biyoloji   C) Sosyal fizik   D) Tarih felsefesi   E) Hiçbiri

4. Sosyal statik neye odaklanır?

- A) Toplumdaki değişime odaklanır
- B) Hertoplumdaki göreceli istikrarlı ilişkiler ile sosyal yapı üzerinde odaklanır.
- C) İstatistiksel araştırmalara odaklanır.
- D) Toplumsal çatışmaya odaklanır.
- E) Hepsine odaklanır.

5. Comte'ye göre toplumsal düzensizliğin ana sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gelir dağılımının bozukluğu
- B) Enflasyonun yüksekliği
- C) İşsizlik
- D) Entelektüel kargaşa
- E) Yolsuzluğa bulaşma

6. Aşağıdakilerden hangisi sosyolojinin bilim olarak kurucuları arasındadır?

- A) A. Giddens
- B) P. Drucker
- C) H. Spencer
- D) D. Bell
- E) R. Inglehart

7. Aşağıdakilerden hangisi yapısal-fonksiyonalist teorinin görüşlerinden biridir?

- A) Yapı ve düzen kavramlarına vurgu yapar ve toplumu kendi içinde birbiriyle bağlantılı bir sistem olarak görür.
- B) Mikro düzeyde analizler yapar.
- C) "Şeylere atfettiğimiz anlamlar" olan sembollerini toplumsal yaşamın temeli olarak görür.
- D) Onlara göre anlamlar, bireyler arasındaki etkileşim sonucunda oluşur.
- E) Bütün toplumlar, mevcut sembollerin ortak anlamını paylaşır.

8. "Endüstri toplumu" kavramını ilk ortaya atan sosyolog.....dur.

Cevap: Saint-Simon

9. A. Comte'ye göre insanlığın bir aşamadan diğerine geçmesini yani toplumdaki değişimi.....ifade eder.

Cevap: sosyal dinamik

10. A. Comte'nin evrim kuramına göre .....aşamada toplumda doğüstü güçler ve dinî figürler her şeyin temelini oluşturur.

Cevap: teolojik

CEVAP ANAHTARI

1. a 2. d 3. c 4. b 5. d 6. c 7. a 8. - 9. - 10. -

3. ÜNİTE SOSYOLOJİK ARAŞTIRMA YÖNTEMİ İLE İLGİLİ SORULAR

• SORU 1: Thomson ve Hickey72 bilgi türlerini kaçaya ayırıyor bunlar nelerdir?

Cevap: Deneyim (experience), kültürel gelenek, inanç (faith), otorite ve bilim olmak üzere **beş gruba** ayırıyor. Bunlar; **Deneyim:** Hepimiz için bilgiyi edinmenin en yaygın şekli, sınama yanılma yoluyla elde ettiğimiz deneyimlerimizdir. **Kültürel gelenek:** Gelenek bir kuşaktan diğerine geçen toplumsal pratiklerdir. Kültür, gelenek içinde son derece önemli bir rol oynar. **Otorite:** Belli alanlarda otorite ya da uzman olarak kabul edilen insanların sahip oldukları bilgidir. Otorite genellikle güçle ilişkilendirilir. **Bilim:** Doğrudan ve sistematik yoldan elde edilen ampirik kanıtları temel alan bilgidir. **İnanç (faith):** Kişisel deneyimlerle doğrulanamayan hakikat olduğuna iman edilen inançlar, hemen hemen her kültürde bilginin en önemli kaynaklarından biridir.

• Soru 2 : Sosyologların araştırmalarının sorgulanması durumunda elde edilen sonuçlar mutlak sonuçlar mıdır?

Cevap : Sonuçlar mutlak değildir. Onlar daima test edilmeye, sorgulanmaya ve revizyona açıktır.

• Soru 3: Literatür Taraması nedir?

Cevap : Bilimsel araştırmanın bir diğer aşaması literatür taramadır. Araştırmacılar devrim yaratacak görüşlere sahip olduklarına inansalar bile geçmişte o konuda çalışmış düşünürleri dikkate almalıdırlar. Araştırmacının daha önce düşünmediği boyutlarda yeni açılımlar yapmasını sağlar.

• **Soru 4: Nicel (Kantitatif) araştırma yöntemleri ne tür tekniklere dayanır?**

Cevap: Nicel yöntem, çok büyük ölçüde istatistiki ve matematiksel tekniklere dayanır.

• **Soru 5: Toplumsal anket araştırma (Survey) yöntemleri nelerdir?**

Cevap : Ölçme ve istatistiki araştırmayı içerir. Yöntem olarak ise örneklem, soru formu, ölçüm, göstergeler, seçim, kodlama, korelasyon ve çok değişkenli analizleri kullanırlar.

• **Soru 6: Örneklem nedir?**

Cevap: Örneklem geniş bir nüfus ya da evren hakkında onun yalnızca bir parçası (yani örnekleme) aracılığıyla bilgi toplama ya da çıkarsamalar yapma yöntemi olarak tanımlanmaktadır.

• **Soru 7: Konunun uzmanları, araştırma evreninden amaca uygun örneklem seçiminde kullanılacak teknikleri kaçaya ayırırlar bunlar nelerdir?**

- **Cevap** : 4'e ayırır. Bunlar; ***Tesadüfi örneklem**: . Burada esas unsur, şans oyunlarında uygulanan eşit seçilme ilkesidir. * **Tabakalı örneklem**; Burada tabakaların örnek içindeki sayısal ağırlıkları önem kazanır. ***Küme örnekleme**; Araştırmanın evrenini oluşturan birimlerin tam olarak listelenmediği hâllerde küme örnekleme yolunu kullanırlar. ****Bilinçli (mantıki ya da yargısal) örnekleme**: Bu örneklem yöntemi de monografi, kota ve tipik birimler (güdümlü) örnekleme şeklinde kendi içinde üçe ayrılır. Tesadüfi örneklemin yapılamadığı durumlarda kullanılır.

• **Soru 8: Deney nedir?**

Cevap : Kontrollü bir ortamda, iki veya daha çok değişken arasında ilişkilerin incelenmesi yöntemidir.

• **Soru 9: Etnografik araştırmacıların amacı nedir?**

Cevap : Etnografik görüşme, insanlar ve onların davranışları hakkında olabildiğince çok şey öğrenme çabasıyla araştırmacının konuşma tekniğidir. Araştırmacılar, belirli kültürlere veya alt kültürlere odaklanırlar, onların davranışlarının anlamını, nasıl yaptıklarını anlamaya çalışırlar, hem bir toplumsal grubun davranışının dolaysız biçimde gözlemlenmesini hem de buna bağlı olarak yazılı bir betimleme üretimini ifade eder

• **Soru 10: Örnek olay nedir ?**

Cevap : Konu olarak bir tek örneği seçen ya da bir toplumsal oluşumun birkaç seçme örneğini incelemek üzere çeşitli yöntemlerden yararlanan bir araştırma tasarımıdır.

• **Soru 11: Örnek olay araştırmasında izlenen yollar nelerdir?**

Cevap : •**Örnek olay seçimi**: İlk aşamada araştırmanın gerçekleştirileceği örgüt, grup ya da birey vb. belirlenir. •**Seçilen grupta bağlantı kurulması**: Seçilen araştırmanın uygulanacağı grup ya da örgütten araştırma için izin alınır. •**Teorik çerçevenin çizilmesi**: Bu konu ile ilgili daha önce yapılmış akademik çalışmalar gözden geçirilir. •**Sistematiik veri toplama**: Konu ile ilgili veriler, doküman, gözlem, mülakat ve toplantılara katılma yoluyla sistematiik bir biçimde toplanır. •**Veri analizi**: Elde edilen veriler, bilimsel araştırma yöntemleri ile analiz edilir. Daha sonra da elde edilen verilerle ilgili genelleme yapıp yapılamayacağı tartışılır. Ancak örnek olay yönteminin nihai amacı, problemin özüne ulaşmaktır.

Ünite Soruları

1. Aşağıdakilerden hangisi bilgi türleri arasında yer alır?

- A) Deneyim   B) Kültürel gelenek   C) İnanç   D) Bilim   E) Hepsi

2. Olguların betimlemesinin ötesine geçerek onların arasındaki nedensellik ilişkilerini ortaya koymak isteyen "Neden bu oluyor?" ya da "Bunu ortaya çıkartan en önemli faktör nedir?" gibi soruları soran araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Keşfedici araştırma   B) Betimleyici araştırma   C) Açıklayıcı araştırma   D) Felsefi araştırma
E) Nitel araştırma

3. Aşağıdakilerden hangisi bir bilim olarak sosyolojinin özellikleri arasında ver almaz?

- A) Sosyoloji, sistematiik gözlemlerle elde edilen kanıtlara dayanır.
B) Sosyoloji, hata ve önyargıları en aza indirmeye çalışır.
C) Sosyoloji, kamusal bir iştir.
D) Sosyoloji genellemeler yapmaktan uzak durur.
E) Sosyologlar, birbiri ile ilişkili olguları ve teori üretmek için temelde yatan prensipleri ararlar.

4. Verili bir kuram içindeki kavramlar arasında gözlenen ilişkiyi (nedenselliği) konu alan test edilmemiş iddialara ne denir?

- A) Teori B) Keşif C) Hipotez D) Gözlem E) Hiçbiri

5. Toplumsal anket araştırmasının avantajları arasında aşağıdakilerden hangisi ver almaz?

- A) Bu yöntemin bazı bakımlardan yürütülmesi daha kolaydır.
B) Kısa sürede çok geniş bir kitleye ve enformasyona ulaşmak mümkündür.
C) Diğer yöntemlerin kullanılmadığı mahremiyet içeren konularda bu çalışmalarını yürütmek uygundur.
D) Toplumsal sorunları ve deneklerin sorunlara yükledikleri anlamları derinlemesine anlama imkânı sağlar.
E) Toplanan veriler, istatistiki yöntemlerle rahatlıkla kullanılabilir.

6. Eğer bir değişkenin diğerini etkilediği varsayılıyor ise o değişkene ne ad verilir?

- A) Bağımsız değişken B) Bağımlı değişken C) Hipotez D) Teori E) Olgü

7. Monografi, kota ve tipik birimler (güdümlü) örnekleme şeklinde kendi içinde üçe ayrılan örnekleme yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilinçli örnekleme
B) Küme örnekleme
C) Tesadüfi örnekleme
D) Tabakalı örnekleme
E) Rasgele örnekleme

8. Aşağıdakilerden hangisi betimleyici araştırmayı tanımlamaktadır?

- A) Burada araştırmacı yeni olanı öğrenmeye çalışır.
B) Birtür durum tespiti araştırmasıdır.
C) Araştırmacı konuyla ilgili daha derinlerde olanı öğrenmeye çalışır.
D) Olguların arasındaki nedensellik ilişkilerini ortaya koymak ister.
E) "Neden bu oluyor?" ya da "Bunu ortaya çıkartan en önemli faktör nedir?" sorularını sorar.

9. Doğrudan ve sistematik yoldan elde edilen ampirik kanıtları temel alan.....dir.

Cevap: bilgi

10. İki veya daha fazla faktör arasındaki kurulan spekülatif iddialar.....olarak adlandırılır.

Cevap: hipotez

CEVAP ANAHTARI 1e 2. c 3. d 4. c 5. d 6. a 7. a 8. b 9. - 10. -

4. KÜLTÜR VE TOPLUMSALLAŞMA

• Soru 1: Kültür Nedir?

Cevap: İlk defa 1793'te tarihli bir Alman sözlüğünde yer almıştır. Edvard B. Taylor'a göre kültür "insanın toplumun bir üyesi olarak elde ettiği, bilgi, inanç, sanat, ahlak, hukuk, âdetle ve diğer yetenekler ile alışkanlıklardan oluşan karmaşık bir bütündür".

• Soru 2: Uygarlık nedir?

Cevap: Daha çok kentli kitle toplumunun yarattığı bireysel kültürü tehdit eden maddi gelişme sürecidir.

• Soru 3: Değerlerin insan hayatına etkileri nelerdir?

Cevap: Değerler sistemi, insan deneyimlerinin birikimini yansıtır ve çağdaş insan deneyimleri üzerinde doğrudan bir etkide bulunur. Onlar, kişilerden neyin istendiğini, kişilere neyin yasaklandığını; neyin ödüllendirilip neyin cezalandırılacağını belirler. Değer sistemi, bir toplumdaki ödül ve cezanın da temelini oluşturur..

- **Soru 4: İnanç nedir?**
Cevap : Gerçekliğin doğası hakkında ileri sürülen iddialar yani dünya hakkında paylaşılan fikirlerdir. İnançlar, geçmişin yorumu olabileceği gibi bugünün açıklaması veya geleceğin tahmini de olabilir.
- **Soru 5: Dil nedir?**
cevap: İnsanların iletişim için kullandıkları anlamlara sahip semboller sistemidir. Edward Sapir ve Benjamin Whorf'a göre bir dilin sahip olduğu sözcüklerin ve deyimlerin başka dillerde tam karşılıkları yoktur. Sapir-Whorf hipotezi olarak da bilinen bu iddiaya göre insanlar dünyayı sahip oldukları dillerin kültürel merceğinden algırlarlar.
- **Soru 6: Norm nedir?**
Cevap: Belli bir durumda insanların nasıl davranmaları gerektiği konusundaki beklentilerdir.
- **Soru 7: Kaç grup norm vardır bunlar nelerdir?**
Cevap : Dört grup norm vardır. Bunlar, halk yordamı (folkways), örfler, tabular ve kanunlardır. **Halk Yordamı (Folkways) ve Örf (Mores):** Sumner'e göre halk yordamı, insanın çevresine uymak için kullandığı aracı temsil eder. Sayıları sonsuzdur. **Örfler:** Toplum tarafından sosyal kabul görmüş ve yaptırım gücü olan davranış şekilleridir. Kabul alanları son derece geniştir; insan ilişkilerini düzenler, uzlaştırır ve etkiler. **Tabular, Yaptırımlar ve Kanunlar:** Tabu, kutsal sayılan şeyleri referans olarak bazı davranışların yasaklanmasıdır. **Yaptırımlar (sanctions):** Yaptırımlar, topluma uyumu teşvik etmek ve sapmayı engellemek için kullanılan ödüller ve cezalardır.
- **Soru 8: Etnosantrizm nedir?**
Cevap : Bir kişinin başka kültürleri kendi kültürünün standartları açısından değerlendirmesi ve kendi kültürünü diğerlerine üstün tutmasıdır.
- **Soru 9: Alt kültür nedir?**
Cevap: Belirli bir yaşam tarzının zenginliklerini meydana getiren egemen kültür kalıbından yörelere ve toplumsal kategorilere göre değişen yaşam tarzıdır .
- **Soru 10: Karşı kültür nedir?**
Cevap : Çoğunluğun davranış kalıplarını ve geleneksel değerleri reddeder. Alt kültürler, içinde yaşadıkları toplumun egemen kültürleriyle özellikle doğrudan bir karşıtlık içinde olup o toplumun en önemli değer ve normlarını reddedebilir, bunun tam zıddı olan değer ve normları benimseyebilir ve bu duruma denir.
- **Soru 11: Büyük ölçekli kültürel değişimin kaç temel değişme kaynağı vardır bunlar nelerdir?**
Cevap : 3 temel kaynağı var . **Bunlar :** Doğal çevrede yaşanan değişiklik: Örneğin iklimdeki değişim, bazı doğal kaynaklarda yaşanan kıtlık. **Kültürel temas:** Değerleri, normları ve teknolojileri farklı grupların arasındaki temas kültürel değişmeye yol açabilir. **Keşif ve İcatlar:** Keşif, daha önce var olan bir alandaki bilginin ortaya çıkartılmasıdır. Örneğin bir bölgede petrol bulunması gibi..
- **Soru 12: Freud: Psikanalitik Yaklaşımı ne şekilde açıklamıştır?**
Cevap : İnsanlar iki temel ihtiyaç veya dürtüye sahiptirler. Bunlardan birincisi, haz ihtiyacıdır. Freud buna yaşam içgüdüğü veya Yunan aşk tanrıçasından esinlenerek Eros demiştir. İkincisi de bunun zıddı olan saldırganlık güdüğüdür. Buna da yine Yunanca ölüm anlamına gelen thanatos veya ölüm içgüdüğü demiştir. Freud'a göre bu iki zıt güç, zihnin bilinç dışında faaliyette bulunmakta ve kökleri derinde olan iç gerilimler yaratmaktadır.
- **Soru 13: Yapısal kişilik kuramına göre kişilik kaç sistemden oluşur bunlar nelerdir?**
Cevap : **İd (alt ben), ego (ben) ve süperego (üst ben).** İd, biyolojik arzu ve dürtüleri içerir. Ego, akıl ve sağduyuyu denilebilecek şeyleri temsil eder, id ise tutkuları. **Süperego** Kişiliğin ahlaki yönüdür. . En geniş anlamda id, kişiliğin biyolojik parçasını, ego psikolojik ve süperegoda toplumsal parçasını oluşturur.
- **Soru 14: Toplumsal Benlik teorisini kim ortaya atmıştır? O'na göre benlik nedir?**
Cevap : George Herbert Mead. Bireyin benlik kavramının toplumsal etkileşimden ayrılamayacağını iddia etmiştir. Benlik, kişinin geniş bir toplumun parçası olarak, kendini farklı bir birey olarak görmesidir. Düşünen ve eyleyen bir özne olarak ben (I), bireyin başkaları için var olan dünyada bir nesne olarak kendi benliğinin farkında olması durumu banadır (me).
- **Soru 15 : Mead'a göre benlik kaç aşamadan oluşur?**
Cevap : 3 Aşamadan oluşur. Bunlar: ön hazırlık (preparatory), göstermelik eylemlere da temsili oyun (play) ve oyundur (game).
- **Soru 16: Ayna benlik kavramı nedir? Bileşenleri nelerdir?**

Cevap : Kişinin kendi benliğini başkalarının ona ilişkin düşünceleri, değerlendirmeleri ve tepkileri temelinde algılaması süreci için kullandığı bir kavramdır . **“Bşkalarının gözünde neysem oyum.” veya “Herkes herkesin aynasıdır.” inancıdır. 3 bileşeni vardır bunlar:** •Bizim görünüşümüzün başka insanlardaki imgelemi (imagination) , •İnsanlarının o görünüş hakkındaki yargılarının imgelemi. •Bşkalarının bu yargıları hakkındaki duygularımızın gelişimi

Ünite Soruları

1. Wilson’un geliştirdiği toplumsal davranışı biyolojik birlemele (genetik özelliklerimize) dayandıran yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sosyobioloji B) Biyolojik sosyoloji C) Genetik sosyoloji D) Genetik bilimi E) Hiçbiri

2. Amaçlarımızı ve davranışlarımızı belirlemede bize neyin doğru, neyin yanlış olduğunu söyleyen standartların karşılığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tutum B) Davranış C) Değer D) Standart E) Toplum

3.Aşağıdakilerden hangisi değerlerin işlevleri arasında ver almaz?

- A) Değerler toplumsal kontrol ve toplumsal baskının araçlarıdır
B) Her toplumdaki ideal düşünme ve davranma yolları değerler tarafından işaret edilir. Toplumsal olarak kabul edilebilir davranışın adeta şemasını çizer.
C) Değerler kişilerin toplumsal rolleri seçmelerinde ve gerçekleştirmelerinde rehberlik eder. İlgi yaratır, cesaret verir.
D) Böylelikle kişiler de çeşitli rollerin gerekliliklerinin ve beklentilerinin birtakım değerli hedefler doğrultusunda işlemekte olduğunu kavramış olurlar.
E)Hiçbiri

4. Toplumsal dayanışmayı yaratan ve sürekli kılan en önemli faktörlerden biri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireysel değerler B) Sosyolojik hayal gücü C) Toplumsal ağ D) Ortak değerler E) Hiçbiri

5. Yapısal kişilik kuramına göre ego neyi temsi eder?

- A) Toplumsal talepleri B) Bilinçaltı dürtüler C) Bencil ve dengesiz olmayı D) Akıl ve sağduyuyu
E) Hiçbirşeyi

6. Toplum tarafından sosyal kabul görmüş ve yaptırım gücü olan davranış şekillerine ne ad verilir?

- A) Halk yordamı B) Değerler C) Örfler D) Tabular E) Yaptırımlar

7. Erikson’un yaşam evrelerine göre 4-5 yaş arası çocuğun hangi evresidir?

- A) Girişkenliğe karşı suçluluk evresi
B) Kimlik kazanmaya karşı rol karışıklığı evresi
C) Becerikliliğe karşı aşağılık duygusu evresi
D) Yakınlığa karşı yalnızlık/izolasyon evresi

8.....yoluyla biz içinde yaşadığımız toplumun kültürünü öğreniriz.

Cevap: Toplumsallaşma

9. Bir kişinin başka kültürleri kendi kültürünün standartları açısından değerlendirmesi ve kendi kültürünü diğerlerine üstün tutması..... dır.

Cevap: Etnosantrizm

10. Toplumun elitlerini diğerlerinden ayırt etmeye yarayan kültürel örüntülerdir, ifadesi hangi kavramı açıklar?

- A) Popüler kültür B) Alt kültür C) Karşıt kültür D) Kültürel görecelik E) Seçkin kültür

CEVAP ANAHTARI

1.a 2. c 3. e 4. d 5. d 6. c 7. a 8. - 9. - 10. e

5 TOPLUM VE TOPLUMSAL ETKİLEŞİM İLE İLGİLİ SORULAR

- **Soru 1: Avcı ve toplayıcı toplumlar hayatlarını ne şekilde idame ettirmişlerdir?**
Cevap : insanlar hayvanları avlayarak, balık tutarak, yabani meyve ve bitkiler ile bal ve böcekleri toplayarak hayatlarını devam ettirmişlerdir.
- **Soru 2: . Avcı ve toplayıcı toplumlarda iş bölümü ne şekilde yapılmıştır?**
Cevap : Genellikle avcılığın esas olarak erkekler, toplayıcılığın ise kadınlar tarafından üstlenildiği, cinsiyete dayalı iş bölümü etrafında kurulmuştur. Uzmanlık isteyen işlerle sınırlı olmak üzere çok az bir iş bölümü vardır.
- **Soru 3: Göçebelik nedir?**
Cevap : İnsanların yaşayabilmek için ev hayvanlarına dayandığı toplumlardır. Yetiştirdikleri hayvanlar arasında sığır, koyun, deve, lama ve ren geyiği vardır. Göçebe toplumlar, hayvanlarının süt, yün, kıl gibi her türlü yan ürününden faydalanırlar
- **Soru 4: Göçebe toplumlar hangi bölgelerde yaşamışlardır?**
Cevap : Afrika, Orta Doğu, Güney Amerika ve Asya'nın steplerindeki bazı yarı kurak topraklarda yaşamışlardır.
- **Soru 5: Toplumsal artık terimi nedir?**
Cevap : Bir grup insanın ürettiği ürünün bir taraftan kendi ihtiyaçlarını karşılarken aynı zamanda tarım dışı işler yapan diğer insanların ihtiyaçlarını karşılayacak kadar üretimi ifade eder.
- **Soru 6: Devrim niteliğindeki anahtar unsurlar olarak kabul edilen faktörler nelerdir?**
Cevap : Tarım teknolojisi, verimli uzmanlaşma, bir toprak parçasına yerleşme ve ticaret şeklindeki **dört faktördür.**
- **Soru 7: Endüstriyel Toplum nedir?**
Cevap : Fabrika üretimi düzeninin egemenliğinde bir sosyal örgütlenme biçimidir. Toynbee'yi izleyerek ifade edersek- ilk defa 18. yüzyılın ortalarında İngiltere'de ortaya çıkmıştır.
- **Soru 8: Freyer'e göre İngiltere'de endüstri toplumu kaç dalga halinde gelmiştir bunlar nelerdir?**
Cevap: 6 dalga halinde gelmiştir. Bunlar; * Dokuma dalgası, * Demir ve çelik dalgası, *Ulaştırma çağı dalgası, *Kimya çağı dalgası, * Elektrik endüstrisi dalgası, *Benzin motorları çağı.. Bu dalgalara bazı yazarlar atom çağı, enformasyon teknolojileri çağını eklemişlerdir.

Soru 9 : Endüstri toplumunun gelişi ile ortaya çıkan değişiklikleri sıralayınız ? :* Endüstriyel üretim ön plana geçmiştir. *Yeni sosyal sınıflar ortaya çıkmıştır. * İş bölümü, uzmanlaşma ve standartlaşma artmıştır. * Kentleşme ortaya çıkarken cemaat hayatı gerilemiştir. *Sekülerleşme ve rasyonelleşme endüstri toplumunun alamet-i farikalari hâline gelmiştir. *Sermaye birikimi ve bürokratik örgütler artmıştır.

- **Soru 10: Endüstri-sonrası toplum nedir?**
Cevap : Enformasyon/bilgi temelli bir ekonomiye dayanan toplumdur. Endüstri toplumunda üretim, maddi mallarda ve fabrikalarda yoğunlaşırken endüstri-sonrası toplumlarda bilgiyi yaratan, kullanan ve saklayan elektronik cihazlar ile bilgisayarlara odaklanmıştır.
- **Soru 11 : Endüstri- sonrası toplumlarda esas önemli noktalar nereler olmuştur?**
Cevap : Eğitim, sağlık, sosyal hizmetler gibi insani hizmetler ile bilgisayar, sistem analizi ile bilimsel araştırma ve geliştirme gibi mesleki hizmetler alanında..
- **Soru 12: Mikro sosyoloji ve makro sosyolojinin farkı nedir?**
Cevap : Makro sosyoloji, geniş çaplı kolektivitelerle ilgilenirken mikro sosyoloji daha çok günlük yaşamdaki yüz yüze ilişkilerle (toplumsal etkileşimle) ilgilenir.
- **Soru 13: Toplumsal etkileşim, mikro sosyolojinin inceleme alanına girer kaç gruba ayrılır?**
Cevap : 5 gruba ayrılır. Bunlar; •**Mübadele (Değişim, Exchange):** Mübadele, insanların kendi aralarında malları, hizmetleri ve diğer şeyleri transfer etme sürecidir. •**İş birliği:** Ortak hedeflere ulaşmak için insanların bir arada çalışmaları sürecidir. •**Rekabet:** Aynı ödülü elde etmek için iki veya daha fazla kişi arasındaki mücadeledir. •**Çatışma:** İnsanların fiziki ve toplumsal olarak birbirlerini yok etme teşebbüsleridir. •**Baskı:** İnsanların istemedikleri şeyleri yapmaya zorlanmaları sürecidir.
- **Soru 14: Statü nedir?**

Cevap : Kişinin toplumsal yapı içerisinde işgal ettiği konumdur.

• **Soru 15: Benlik nedir?**

Cevap : Benlik, kişinin kendi kimlik ve kişisel özellikleri hakkındaki düşüncesidir. Bu düşünce, büyük ölçüde başka insanların onun toplumdaki yerini nasıl tanımladıkları (statü) ve o statü içinde ondan ne beklediklerine (role) bağlı olarak gelişir. *Benlik imajı, insanın içinde bulunduğu statülere göre değişir.*

• **Soru 16: Statüler kaç'a ayrılır bunlar nelerdir?**

Cevap :2'ye ayrılır. Bunlar ; Doğuştan statüler, kişiye kendi talebine bağlı olmaksızın verilmiş olan statülerdir.

• kazanılmış statüler, kişinin kendi iradesi ve yetenekleriyle elde ettiği statülerdir.

• **Soru 17 : Rol nedir?**

Cevap : Belirli bir statüyü işgal eden kişiden beklenen davranıştır.

Not: Statü bireye belli hak ve yükümlülükler getirirken rol bunun gereklerini yerine getirmektir. Bir kültür içinde normlar, roller yoluyla öğrenilir. Çok az norm bütün toplum üyelerine uygulanır.

• **Soru 17: Rol gerilimi nedir?**

Cevap : bir statünün talep ettiği roller arasındaki uyumsuzluktur. Örneğin bir milletvekili bir karar alınırken ulusal çıkarlarla bölgesel çıkarlar arasında kalabilir. Bölgesel çıkar açısından uygun olan bir yatırım, ulusal çıkar açısından uygun olmayabilir. Buna karşılık **rol çatışması** ise iki veya daha çok statünün talep ettiği roller arasındaki uyumsuzluktur.

• **Soru 18 : Toplumsal ağ nedir?**

Cevap : Bir bireyin hem grup içinde hem de gruplar, kuruluşlar ve kurumlarla olan bütün ilişkilerini içeren şebekedir.

Ünite Soruları

1. Toplumsal bütünü anlamaya çalışan; toplumsal yapı, sosyal sınıflar, küreselleşme ve tarihsel bir perspektifte toplumların evrim sürecini inceleyen yaklaşım aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sembolik etkileşimcilik   B) Makro sosyoloji   C) Ampirik sosyoloji   D) Mikro sosyoloji   E) Hiçbiri

2. İnsanların yaşayabilmek için ev hayvanlarına dayandığı toplumlar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tarım toplumları   B) Göçebe toplumlar   C) Bilgi toplumları   D) Bahçıvan toplumlar   E) Hiçbiri

3. Daniel Bell'e göre endüstri-sonrası toplumlarının özellikleri arasında ver almaz?

- A) Ekonomik yapıdaki dönüşüm
B) Yükselen yeni sınıflar
C) Bilginin gerileyen rolü
D) Enformasyon teknolojileri
E) Hiçbiri

4. Bir statünün talep ettiği roller arasındaki uyumsuzluk aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) Rol çatışması   B) Rol gerilimi   C) Rol dağılımı   D) Rol eksikliği   E) Hiçbiri

5. Yapısal fonksiyonel model ve çatışma teorisi hangi yaklaşım içinde yer alır?

- A) Her ikisi de makro sosyolojik yaklaşım içinde yer alır.
B) Her ikisi de mikro sosyolojik yaklaşım içinde yer alır.
C) Çatışmacı yaklaşım mikro, yapısal fonksiyonel model mikro yaklaşım içinde yer alır.
D) Hiçbiri
E) Hepsi

6. Aşağıdakilerden hangisi bir mübadele örneğidir?

- A) Bir projenin alınması için iş yerinde herkesin birbirine yardım etmesi
B) Müdür olabilmek için iki çalışanın gösterdiği mücadele
C) Savaşlar

D) Bir arkadaşınızın size iltifat etmesi ve sizin de ona teşekkür etmeniz

E) Bizim eğitim sistemimizde ilköğretimin zorunlu olması

7. Bir grup insanın ürettiği ürünün birtaraftan kendi ihtiyaçlarını karşılarken aynı zamanda tarım dışı işler yapan diğer insanların ihtiyaçlarını karşılayacak kadar yapılmasına ..... denir.

Cevap: toplumsal artık

8. İnsanların diğerlerinin tepkilerini dikkate alarak gerçekleştirdikleri eylemler..... dir.

Cevap: toplumsal etkileşim

9. Kişinin toplumsal yapı içerisinde işgal ettiği konuma .....denir.

Cevap: statü

10. Kişinin kendi kimlik ve kişisel özellikleri hakkındaki düşüncesi.....dir.

Cevap: benlik

CEVAP ANAHTARI

1. b 2. b 3. c 4. b 5. a 6. d 7. - 8. - 9. - 10. -

6. GRUPLAR VE BİÇİMSEL ÖRGÜTLER İLE İLGİLİ SORULAR

• Soru 1: Grup nedir?

Cevap : fiziki olarak herhangi bir şekilde bir araya gelmiş insanlardır. fizikçiler, yaşlılar, milyonerler, basketbolcular, şarkıcılar ve avcılar birer gruptur. Bütün bunlar sosyoloji literatüründe kategori olarak adlandırılır.

• Soru 2: Grupların özellikleri nelerdir?

Cevap : •Grup olarak adlandırılan sosyal birim, hem üyelerince hem de dışarıdaki gözlemciler tarafından tanınabilmelidir. •Gruplar toplumsal yapılardır. • Gruptaki her üye kendi sosyal rolünü oynar. • Grubun sürekliliği için karşılıklı ilişkiler son derece önemlidir. • Her grup, içinde rollerin oynandığı yolları etkileyen davranış normlarına sahiptir. Gruplar, insanların ihtiyaçlarını karşılamak için bir araya gelir.

• Soru 3: Birincil gruplar nelerdir?

Cevap : Uzun süreli ve yakın ilişki içindeki insanların düzenli etkileşiminden oluşur. Cooley tarafından ortaya atılmıştır. insanların ilişkileri biçimsel olmayan, esnek ve uzun sürelidir. İnsanların bu gruplara bağlılıkları yüksektir daha çok "biz" derler. Üye sayıları az, amaçları belirsizdir.

• Soru 4: İkincil gruplar nelerdir?

Cevap : İki veya daha fazla insanın belirli bir amacı gerçekleştirmek için kişisel olmayan bir tarzda etkileşimde bulunmalarıdır. Sosyologlar bu faaliyetleri "araçsal davranış" olarak adlandırmaktadırlar. Cünkü belirli bir amacı gerçekleştirmek için etkileşim hâlinde dirler.

• Soru 5 : Referans grupları nedir?

Cevap: Kendimizi değerlendirmek için karşılaştırma yaptığımız gruplardır. Referans gruplarının etkileri olumlu ya da olumsuz olabilir.

• Soru 6: İç grup ve dış grup kavramları nedir? ilk kez kim tarafından ortaya atılmıştır?

Cevap : Summer tarafından ortaya atılmıştır. İç gruplar, bireyin kendisini özdeşleştirdiği gruplardır. Bireyler iç gruplara bağlılık hisseder ve onun için özveride bulunabilirler. Dış gruplar, insanların kendilerine rakip ve muhalif hissettikleri gruplardır. İç grupları biz, dış grupları onlar olarak ifade ederiz.

• Soru 7: Mevcut araştırmalar liderleri kaç grupta sınıflandırmıştır? Bunlar nelerdir?

Cevap : 3 Grupta. **1) Otoriter**: Bu anlayışı benimseyenler liderin görevinin emir vermek ve diğerlerinin görevinin ise bunlara uymak olduğuna inanır. Etrafındakilere danışmazlar.(Otoriter liderlerde iletişim yukarıdan aşağıya doğrudur) **2); Demokratik**: Lider, otorite ve sorumluluğu paylaşır. Sorunları üyelerle tartışır ve onları işleri paylaşmaları konusunda yüreklendirir. Demokratik lider grup hedeflerine bağlılığı teşvik eder. (iletişim üyelerden lidere, liderden de üyelere doğru akar) **3) Laissez-faire**: . Lider grup üyelerini yaratıcı olmaları ve inisiyatif almaları konusunda teşvik eder. Onların ufuklarını açmaya çalışır .

• Soru 8: Gemeinschaft (toplum) özellikleri nelerdir?

Cevap : Pre- endüstriyel toplumlara özgü toplumsal ilişkiler ağıdır. Cemaat duygusunu birlikte yaşarlar Dayanışma ruhu ve ortak bir iradenin mevcudiyeti söz konusudur. Toplumsal değişme sınırlıdır. Görevler ve toplumsal ilişkiler birbirinden ayrılmaz.

- **Soru 9 : Gesellschaft (toplum) özellikleri nelerdir?**
Cevap : Hukuk, sözleşme, kamuoyu, para ekonomisi ve rasyonellik öne geçer. Kişisel çıkar öncelik kazanır. Özel yaşam değerli hâle gelir..
- **Soru 10: Örgüt nedir?**
Cevap : Modern örgütler belirli amaçlara ulaşmak için oluşturulur. belirli amaçlara ulaşmak için biçimsel olarak örgütlenmiş ikincil gruplar olarak addedebiliriz.
- **Soru 11: Örgütlerin amaçları nedir?**
Cevap : Hizmetleri üretir ve dağıtır. Toplumsal düzeni sağlar, psikolojik ve fizyolojik ihtiyaçlarımızı karşılar..
- **Soru 12: Bürokrasi nedir?**
Cevap : İlk defa 1765 yılında Fransa'da dönemin ticaret bakanı V. de Gournay tarafından kullanılmıştır. Bürokrasi sözcüğü üç ayrı anlamda kullanılır. 1) **Kırtasiyecilik Anlamında Bürokrasi:** Örgütün yerine getirmekle yükümlü olduğu görevi unutup körleşmesi, gittikçe artan ölçüde bencil bir otorite ve memur sınıfına özgü bilinç ve alışkanlıkların yerleşmesidir. 2) **Yönetim ve Örgüt Şekli Olarak Bürokrasi:** günlük toplumsal aktiviteleri akılcı ilkelere göre düzenleme sürecidir. 3) **Kamu Yönetimi Anlamında Bürokrasi:** ile kamu yönetimi faaliyetlerine hâkim olan örgütle kamu yönetimini yürüten personelin bütününe bürokrasi adı verilmektedir.
- **Soru 13 : Bürokrasiyi yönetim ve örgüt şekli olarak sosyolojik açıdan ilk inceleyen sosyolog kimdir?**
Cevap : Weber olmuştur.
- **Soru 14 : İdeal tip nedir?**
Cevap : Akılcı yöntemlerle meydana getirilen değer yargılarından arınmış, belli bir sosyal olayın tüm tipik özelliklerini kapsayan ve bu özellikleri bireyleştirici görüş açısından bir araya getiren zihni bir soyutlamadır. İdeal tip bir analiz çerçevesidir.
- **Soru 15 :Rasyonalite nedir?**
Cevap : Dünyanın büyüünün bozulması, sihirden uzaklaşma, gizem, duygu, gelenek ve duygusallığın yok olması ve bunların yerini akılcı hesabın almasıdır.
- **Soru 16 : Akılcılaştırma (rasyonalization) nedir?**
Cevap : toplumsal aktörlerin kişisel olmayan ilişkiler bağlamında çevrelerindeki dünya üzerinde daha fazla denetim kurmak için bilgiye giderek daha çok başvurmaları gerektiğini savunur.
- **Soru 17 : Akılcılaştırma (rasyonalization) hangi alanları etkilemiştir?**
Cevap : İktisadi yaşamı, hukuku, idari yapıyı, dini etkilemiş; bürokrasinin ve hukuk devletinin temellerini oluşturmuştur.
- **Soru 18 : Weber otorite kavramını kaç grupta incelemiştir?**
Cevap : Geleneksel, karizmatik ve rasyonel-hukuki otorite olmak üzere üç grupta incelemiştir.
- **Soru 19 :Weber'e göre otorite nedir?**
Cevap : Bir kişinin iradesini başkalarının davranışlarına uygulayabilme gücüdür ancak bu uygulamada gücün meşruiyeti hakkındaki inanç son derece önemlidir.
- **Soru 20: Weber'in rasyonel-hukuki otoritenin en saf (ideal) şekli olarak nitelendirdiği bürokrasinin temel özellikleri nelerdir?**
Cevap : **İleri düzeyde iş bölümü:** Görevler uzmanlaşmaya uygun bir biçimde en küçük parçalara bölünmüş, böylece deneyimsiz bir endüstri işçisinin (veya devlet memurunun) görevinde kısa zamanda meleke kazanması mümkün olmuştur. **Otoritenin merkezileşmesi:** Örgütün hiyerarşik yapısı içinde her bir üst otorite kademesinin astları üzerinde artan ölçüde bir kontrol imkânı ile donatılması anlamına gelmektedir. **Rasyonel bir personel yönetimi programı:** cinsiyet, ırk, etnik köken ve sosyal sınıflar gibi faktörler dikkate alınmaz, ancak kayırma tamamen ortadan kaldırılabilmiş değildir. **Bürokratik kurallar:** bürokratlar belirli kurallara uymakla yükümlüdürler. Bu kurallar yazılıdır.
- **Soru 21 : Weber'e göre bürokratik yönetim nedir?**
Cevap : Kişisellikten uzaktır, hesaplanabilir kurallara göre yönetilir. sevgi, nefret ve tüm hesaplanamaz kişisel, irrasyonel ve duygusal öğelerden arınabildiği ölçüde asıl niteliğine yaklaşır ve bu durum *bürokrasinin erdemi* olarak kabul edilir.

Ünite Soruları

1. Aşağıdakilerden hangisi grupların özellikleri arasındadır?

- A) Grup üyeleri belirli ortak çıkar ve değerleri paylaşırlar.
B) Gruplar toplumsal yapılardır. Her grup içinde bir tabakalaşma ve statü dağılımı mevcuttur.
C) Gruptaki her üye kendi sosyal rolünü oynar.
D) Her grup içinde rollerin oynandığı yolları etkileyen davranış normlarına sahiptir.
E) Hepsi

2. İki veya daha fazla insanın belirli bir amacı gerçekleştirmek için kişisel olmayan birtarзда etkileşimde bulunmalarından oluşan grup kavramı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Birincil grup   B) İkincil grup   C) Üçüncül grup   D) Dördüncülgrup   E) Hiçbiri

3. Topluluk (gemeinschaft/cemaat) ilişkileri ve gessellschaft (toplum) toplum teorisini ilk ortaya atan sosyolog kimdir?

- A) Comte   B) Saint-Simon   C) Durkheim   D) Tönnies   E) Abdullah Cevdet

4. Akılcı yöntemlerle meydana getirilen değeryargılarından arınmış, belli birsosyal olayın tüm tipik özelliklerini kapsayan ve bu özellikleri bireyleştirici görüş açısından bir araya getiren zihnî bir soyutlamaların karşılığı olan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zihnî analiz
B) Rasyonalist olmayan yaklaşım
C) Duygusal yaklaşım
D) İdeal tip
E) Hiçbiri

5. Aşağıdakilerden hangisi VVeberyen Bürokrasinin üstünlükleri arasındadır?

- A) Etkinlik   B) Kişisellikten uzaklık   C) Akılcılık   D) Önceden öngörülebilirlik   E) Hepsi

6. Aşağıdakilerden hangisi Weber'e göre rasyonalitenin özelliklerinden biridir?

- A) Doğru toplumlarına özgü bir kavramdır.
B) Bilimsel etkinliklerde uzmanlaşmadan kopmanın birsonucudur.
C) Dünyayı büyülü bir hâle getirmiştir.
D) Temeli duygusallığa dayanır.
E) Bürokrasinin ve hukuk devletin temellerini oluşturmuştur.

7. Bürokrasiyi yönetim ve örgüt şekli olarak sosyolojik açıdan ilk inceleyen sosyolog kimdir?

- A) K. Marks   B) A. Giddens   C) M. Weber   D) D. Bell   E) Ş. Mardin

8. Aşağıdakilerden hangisi Gemeinschaft'ın özelliklerinden biridir?

- A) Hukuk, sözleşme, kamuoyu, para ekonomisi ve rasyonellik öne geçer.
B) "Dayanışma ruhu" ve "ortak bir irade"nin mevcudiyeti söz konusudur.
C) Mekâna bağlılık azalır.
D) Kişisel çıkar öncelik kazanır.
E) Özel yaşam değerli hâle gelir.

9. Kendi aralarında üyelik bilincini paylaşan ve etkileşim hâlinde olan insanlar.....dur.

Cevap: grup

10. Kendimizi değerlendirmek için karşılaştırma yaptığımız gruplara.....denir.

Cevap: referans grupları

CEVAP ANAHTARI

BEYAZ ADAM

7. TOPLUMSAL SAPMA VE SUÇ İLE İLGİLİ SORULAR

• **Soru 1: Sapma nedir?**

Cevap : Sapma, toplumsal kuralların ihlal edilmesidir. Çoğunluğun kararlarını etkileyen toplumsal normlara uyumsuzluğu ifade eder.

• **Soru 2: Toplumsal kontrol nedir?**

Cevap : Toplumsal sapmanın öteki yüzünü ifade eden toplumsal kontrol ise sapkın davranışı önleme ya da düzeltme çabasıdır. 2'ye ayrılır. Biçimsel (formel) ve biçimsel olmayan (informel).

Not: Toplumsallaşan birey topluma uyum sağlar fakat toplumsallaşma her zaman arzu edildiği şekilde sonuçlanmayabilir topluma uyan davranışlar ödüllendirilirken toplumsal sapma cezalandırılır..

• **Soru 3: Biçimsel olmayan toplumsal kontrol nedir?**

Cevap : Toplumun normlarına ve değerlerine uyum sağlamaya yönelik dolaylı ve resmî olmayan baskılardır. İnsanların birbirlerine yönelik gülümsemeleri, başlarını sallamaları bu türden davranışlardır.

• **Soru 4: Biçimsel toplumsal kontrol nedir?**

Cevap : Sapkın davranışı önlemek ya da düzeltmek için kanun hâline getirilmiş, kurumlaşmış kamu mekanizmalarıdır. Psikiyatrist ve psikologlar, bireylerin ruhsal ve zihinsel sağlıklarının yerinde olup olmadığı konusunda karar verirler. Toplumsal sapma, toplumsal kontrol ve ona gösterilen tepki ile tanımlanır.

• **Soru 5: Olumlu sapma nedir?**

Cevap: İdeal davranış örüntüleri yönünde bir sapmadır. Toplumun çok ilerisinde olan bazı erdemli insanlar, egemen normlara ters düşmüşlerdir Aydınlanma Çağı'nda kadın haklarını savunduğu için idam edilen düşünür bu duruma örnektir.

• **Soru 6: Olumsuz toplumsal sapma nedir?**

Cevap : Onaylanmayan, aşağı ve yetersiz davranış örüntüleri yönündeki sapmadır.

• **Soru 7 : Lombroso'nun stigmat adını verdiği suçlu tipinin özellikleri nelerdir?**

Cevap : Vahşilerde ve renkli ırklardaki özellikler, suçlularda da bulunmaktadır. Örneğin saçlarda azalma, kuvvet ve kilo kaybı, kafatası hacminin küçüklüğü, basık ve dar alın, kafatası kemiklerin kalınlığı, çene ve elmacık kemiklerinin olağanüstü gelişmiş olması, derinin renginin koyuluğu vs..

• **Soru 8: Hooton, suç ve suçlu tipleri üzerine ne gibi çıkarımlarda bulunmuştur?**

Cevap : Hırsızların kısa kafası, sarı saçları ve çıkık alt çeneleri vardır. Yağmacıların uzun dalgalı saçları, uzun kafaları, kısa kulakları, geniş yüzleri bulunmaktadır. Suçluları suçlu olmayanlar ile karşılaştıran Hooton, yapısal bakımdan daha aşağı durumda olan kişilerin çevrenin de yarattığı baskı ile daha kötü oldukları ve suçluluğa bunun yol açması sonucuna varmıştır.

• **Soru 9: Toplumsal sapmanın (suçun) psikolojik açıklaması neye dayanır?**

Cevap : Bireysel anormallik durumlarına odaklanmaktadır. psikologların da çoğunluğu, mizacın öncelikle toplumsal olarak belirlendiği görüşüne katılmaktadırlar.

• **Soru 10: Bazı yazarlar psikopatların özelliklerini ne şekilde sıralıyor?**

Cevap : • Toplum kurallarına uygun davranmamak, • Sahte birsevimmilik ve olgunluk, • Hukuka aykırı ve alışılmamış biçimde davranma güdüsü, • Ufak hileli suçları tekrar tekrar işlemek, • Kronik vefasızlık...

• **Soru 11: Yapısal-fonksiyonel yaklaşımın öncüsü kimdir?**

Cevap : Durkheim'dir.

• **Soru 12: Durkheim suçu ne şekilde değerlendirmiştir?**

Cevap : Ona göre bir toplumsal sapma biçimi olan suç, bütün toplumlarda gözlemlenir. Suçun olmadığı toplum yoktur. Suç normaldir çünkü ondan yoksun bir toplumun var olması mümkün değildir. Ayrıca Durkheim'e göre suç gerekli ve yararlıdır. Eğer kötülük olmasaydı iyilik de olmazdı ya da suç olmaksızın adaletin mevcudiyeti düşünülemezdi.

• **Soru 13: Merton anomi'yi ne şekilde değerlendirmiştir?**

Cevap : Kültürel norm ve amaçlar ile bireyleri bunlara uygun ve uyumlu davranmaya zorlayan toplumsal yapı arasındaki kopma hâlidir. Ona göre anomi'nin ortaya çıkışı, toplumun bireylere benimsettiği temel hedefler ile bu hedeflere ulaşılması için kullanılmasına izin verdiği araçlar arasındaki bir ayrışmanın varlığına bağlı bulunmaktadır.

• **Soru 14: Merton'a göre insanlar anomik duruma kaç farklı şekilde tepki gösterir? Bunlar nelerdir?**

Cevap : Uyum: Birey hem kültürel hedefleri hem de bunlara ulaşmak için mevcut kurumsallaşmış araçları benimser. **Yenilik:** toplumun amaçlarını benimserler ancak onlara ulaşmak için toplumca onaylanmış araçları (yolları) reddederler. Amaçlarına ulaşmak için yeni yollar ararlar. **Sekilcilik:** Kişinin isteklerini azaltır ancak geleneksel kültürel değerlere saygısını sürdürmesidir. **Çekilme:** Kişiler, hem zenginlik ve başarı gibi kültürel hedefleri hem de bu hedeflere yönelik kurumsallaşmış yolları terk ederler. **İsyan:** Toplumsal düzeni yıkarak yerine yenisinin kurulması için çalışırlar.

• **Soru 15: Etiketleme teorisi nedir?**

Cevap : Toplumsal sapmayı insanların ne yaptıkları ile değil, diğer insanların onların davranışlarına atfettikleri anlamlar ile açıklama iddiasıdır. Bu teorinin temsilcilerine göre gerçeklik (ve sapma) görecelidir, zaman ve mekâna göre değişir.

• **Soru 16: Lemert birincil ve ikincil sapmayı ne şekilde değerlendirmiştir?**

Cevap : **Birincil sapma;** bireyin normları ihlal ederek toplumda sapkın olarak görüldüğü ancak bireyin kendisi için sapkın etiketini benimsemediği durumu ifade eder. **İkincil sapma:** sapkınlık iddiasını ve etiketini kişinin içselleştirmesidir. Ona göre toplumsal kontrol, sapmayı önlemekten ziyade teşvik eder. İnsanın sapkın etiketini benimsemesi, topluma uyum sağlamasını zorlaştıracaktır..

• **Soru 17 : Thomas Teoremi mantığı nedir?**

Cevap: Kendisine deli denen insanların bir süre sonra kendilerini deli olarak görmeleri Thomas teoremidir. Bu mantıktaki gibi sapkın olarak görülenler de öyle olduklarına inanıp ona uygun rolleri oynamaya başlarlar..

• **Soru 18: Toplumsal öğrenme teorisi nedir?**

Cevap : Bütün davranışların toplumsal etkileşim yoluyla öğrenildiği iddiasıdır. Bu teoriyi benimseyenler, insanların sapkınlığı toplumsallaşma sürecinde öğrendiğini iddia etmektedirler.

• **Soru 19 : Sosyolojik açıdan suç tipleri kaç grupta toplanır? bunlar nelerdir?**

Cevap: Profesyonel suçlar: Profesyonel suçlular bütün zamanlarını yapacakları suçun planlamasına ve uygulamasına ayırırlar. hırsızlık, uçak kaçırma, yankesicilik vs. **Organize suçlar:** kaçakçılık, uyuşturucu satışı, kadın ticareti gibi alanlarda faaliyette bulunan değişik örgütler arasında koordineli bir biçimde grup hâlinde gerçekleştirilen suçlardır.. **Beyaz yakalı suçları:** iş yerindeki fotokopi makinasının özel işler için kullanımından borsadaki trilyonluk hilelere kadar geniş bir alanı kapsar. Yine vergi kaçırmak, dolandırıcılık ve rüşvet gibi.. **Mağdurun olmadığı suçlar:** Bu suçlarda diğer insanlara verilen bir zarar yoktur. Zararı daha çok suçu işleyen görür. Fahişelik, kumar, uyuşturucu kullanımı ve pornografi gibi...

Ünite Soruları

1. Geçmişte köleliğe ve toplumsal adaletsizliğe karşı çıktıkları için dışlanan insanların davranışlarını aşağıdakilerden hangi kategori içinde değerlendirirsiniz?

- A) Olumsuz toplumsal sapma
- B) Olumlu toplumsal sapma
- C) Zorunlu toplumsal sapma
- D) Toplumsal uyum
- E) Hiçbiri

2. Aşağıdakilerden hangisi psikopatların özellikleri arasında yer almaz?

- A) Toplum kurallarına uygun davranmamak ve sahte bir sevimlilik ve olgunluk
- B) Hukuka aykırı ve alışılmamış biçimde davranma güdüsü ve ufak hileli suçları tekrar tekrar işlemek
- C) Kronik vefasızlık ve yapılmış olan kötü davranışlar nedeni ile bir sıkıntının veya suçluluk duygusunun olmaması
- D) Geçmiş deneyimlerden ders almamak, yetkililerle sürekli çatışma ve yakın/anlamlı insanlar arası ilişkileri sürdürmemesi
- E) Zevk almayı ertelemek

3. Bir tür kuralsızlığı, insanların doğruyu yanlıştan ayırmaya yarayan ölçütlerinin kaybedilmesini ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anomi kavramı
- B) Yozlaşma
- C) Değişme
- D) Bütünleşme
- E) Dayanışma

4. Toplumsal sapmayı insanların ne yaptıkları ile değil, diğer insanların onların davranışlarına atfettikleri anlamlar ile açıklama iddiasındaki teori hangisidir?

- A) Fonksiyonalist teori   B) Çatışmacı teori   C) Etiketleme teorisi   D) Davranış teorisi   E) Hiçbiri

5. Thomas Teoremi nedir?

- A) İnsanlar, dünyayı kullandıkları dilin penceresinden algırlar.
B) İnsanlar, durumları gerçek olarak tanımladıklarında bu durumların sonuçları gerçeğe dönüşür.
C) İnsanlar güvenilirirdir.
D) Babana bile güvenmeyeceksin.
E) Hiçbiri

6. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye’de suç organizasyonlarının diğer ülkelerdeki benzerlerinden ayrılan özelliklerinden biridir?

- A) Suçu üstlenmezler.
B) Suç sicili temiz olan insanlardan uzak dururlar.
C) Aracılık işine girmezler.
D) Devlet mekanizması içinde birçok unsuru kullanmak ve aracılık yapmak yapılanmanın en büyük özelliğidir.
E) Mümkün olduğunca lüks biryaşantı sergilemekten uzak dururlar.

7. Lemert’e göre sapkınlık iddiasını ve etiketini kişinin içselleştirmesi aşağıdaki hangi kavram ile açıklanır?

- A) İkincil Sapma   B) Birincil Sapma   C) Sapma   D) Suç   E) Toplumsal kontrol

8. “Toplumun amaçlarını benimserler ancak onlara ulaşmak için toplumca onaylanmış araçları (yolları) reddederler.” Merton’a göre insanlar bu anomik duruma hangi tepkiyi gösterirler?

- A) Uyum   B) Şekilcilik   C) Yenilik   D) İsyan   E) Çekilme

9. Kimin teorisi içinde anomi anahtar bir kavramdır?

- A) Durkheim   B) Sokrates   C) Platon   D) Merton   E) Sombart

10. Aşağıdakilerden hangisi Lombroso’nun stigmat adını verdiği suçlu tipinin özelliklerinden biri değildir?

- A) Çene ve elmacık kemiklerinin olağanüstü gelişmiş olması
B) Büyük ve yelken kulaklar
C) Kadınlarda erkekleşme, erkekler de kadınlaşma
D) Manevi açıdan duygusuzluk
E) Pişmanlık duygusunun gelişmesi

CEVAP ANAHTARI

1. b 2. e 3. a 4. c 5. b 6. d 7. a 8. c 9. d 10. e

Sosyoloji 1 üniteyle ilgili KENDİ HAZIRLADIĞIM sorular

1. Sosyoloji hangi yüzyılda ortaya çıkmıştır?

- a) 15   b) 16   c) 17)   d) 18   e) 19

2. Sosyolojiyle ilgili tanımlardan aşağıdakilerden hangisi yanlıştır.?

- A) “Toplumun ya da toplumsal ilişkilerin bilimsel olarak incelenmesi” dir
B) Toplumsal değişim ve dönüşümün yalnızca bir ihtimal çevresinde ele alınmasıdır.

- C) "Sosyoloji insan ilişkileri üzerinde özellikle duran ve inceleyen bir disiplindir.
D) Sosyal münasebetler ilmi"dir
E) Toplumla ve toplum olayları ile ilgili bilgilerimiz[in] sistemidir.

3"Sosyoloji, insanın toplum yaşamının, insan grupları ile toplumlarının bilimsel incelemesidir." İfadesi hangi kuramcıya aittir?

- A) Anthony Giddens B) Max Weber C) Durkheim D) Karl Marks E) Auguste Comte

4. Sosyolojinin isim babası aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Taylor B) Marshal C) Durkheim D) Weber E) Aguste Comte

5. Aşağıdakilerden hangisi Max Weber'in toplumsal davranış kavramı yanlış ifade edilmiştir?

- A) Bir davranış başkalarının davranışlarına yönelmiş olması halinde toplumsal davranış olur.
B) Toplumsal davranış başkalarına geçmişte veya ileride yapması muhtemel davranışlara karşı yapılmış olabilir.
C) Her insan ilişkisi toplumsal nitelik taşır.
D) TEK başına yapılan dua gibi davranışlar toplumsal davranış sayılmaz.
E) Tutum ve davranışların sadece başkalarına yönelik olanları toplumsal niteliğe sahiptir.

6) Kisinin bir davranışı sırf ahlaki estetik ya da dini bakımdan taşıdığına inandığı değerden dolayı sergilemesi ve bunu yaparken davranışın doğuracağı sonuçları dikkate almasına ne ad verilir. ?

- A) Geleneksel Davranış
B) İdeal Davranış
C) Duygusal Davranış
D) Değerlerle ilişkili rasyonel davranış
E) Kontrolsüz Davranış

7) Sosyoloji ve sosyoloji bilimlerinin karşılaştırılmasıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır. ?

- A) Sosyoloji hali hazırda süregelen eylemler üzerinde yoğunlaşırken tarih geçmişte gerçekleşmiş ancak bugün olamayan eylemlerle ilgilenir.
B) Sosyoloji ve siyaset biliminin odak noktaları farklı ancak ortak konuları çoktur.
C) Sosyoloji ve ekonomi biliminin amaçları aynıdır. Sosyoloji kıt kaynaklara maksimum üretimi gerçekleştirmeyi amaçlayan bilim dalıdır.
D) Antropoloji daha çok ilkel olduğu iddia edilen toplumları incelerken, sosyoloji ağırlıklı olarak modern toplumları incelemektedir.
E) Sosyoloji inceleme nesnesi olarak toplumsal bütüne odaklanırken psikoloji bireye odaklanır.

8) Bir sosyolog ,..... yi özeldeki geneli ya da benzerlik içindeki farklılığı gören bilim dalı olarak ifade ediyor.

Buna göre yukardaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir ?

- A) Psikoloji
B) sosyoloji
C) Ekonomi
D) Antropoloji
E) Tarih

9)Endüstri toplumu kavramını ilk ortaya atan sosyolog aşağıdakilerden hangisidir ?

- A) Saint - Simon
B) Herbest Spencer
C) Auguste comte
D)Emile Durkheim
E) Karl Marks

1. sosyolojinin isim babasıdır.
- 2 . Toplumun felsefesi, dini ahlaki yorumuna karşı bilimi öne çıkarmıştır.
3. Yapı ve süreç olarak insani sistemin doğasını vurgulamıştır.

10 Yukardakilerden hangisi ya da hangileri Aguste comte 'un sosyolojiye olan katkılarındandır?

- A) Yalnız III
- B)Yalnız I
- C) I-III
- D) I -II
- E) I - II - III

I. Avrupa da 1800 yılı sonrasındaki dönemdir.

II. Bu aşamada bilime olan inanç ifade edilir.

III. İnsanlık tanrı ve doğa gibi mutlak güçleri aramayı terk ederek bunun yerine toplumsal ve fiziki dünyayı yöneten kanunları gözlemlemeye ve keşfetmeye çalışır.

11) Yukardaki açıklaması verilen Comte'nin evrim kuramı aşaması aşağıdakilerden hangisidir.?

- A) Teolojik aşama
- B) Metafizik aşama
- C) Doğaüstü aşama
- D) Mekanik Dayanışma
- E) Pozitivist Aşama

12) Sosyolojinin toplumsal yaşamın önemli yüzleri arasındaki nedensel ilişkileri anlaması gerektiğini vurgulayan ve "Din ekonomik değişmeyi nasıl etkiler?" gibi sorulara cevap arayan sosyolog aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karl Marks
- B) Max Weber
- C) Emile Durkheim
- D) Herbert Spencer
- E) Auguste Comte

13) Farklılıktan kaynaklanan dayanışma ne olarak adlandırılır?

- A) Mekanik Dayanışma
- B) Tarihsel Dayanışma
- C) Organik Dayanışma
- D) Etkileşimci Dayanışma
- E) Sembolik Dayanışma

14) Aşağıdakilerden hangisi Thomson ve Hickey'nin kategorilendirdiği bilgi türlerinden biri değildir?

- A) Yadsıma
- B) Deneyim
- C) İnanç
- D) Otorite
- E) Kültürel Gelenek

15) Bir kuşaktan diğerine geçen toplumsal pratikler ne olarak tanımlanır.?

- A)Otorite
- B)Bilim
- C)Araştırma
- D)Gelenek
- E)Deneyim

I- Burada araştırmacı yeni olanı veya konuyla ilgili daha derinlerde olanı öğrenmeye çalışır.

II -"Burda neler oluyor ?" Sorusunu sorar.

III - Alanın detaylı bir haritasını çıkarmayı amaçlar.

16) Yukarıda maddeler halinde verilen özelliklerin araştırma türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Keşfedici Araştırma
- B) Açıklayıcı araştırma
- C) Betimleyici araştırma

- D) Deneyimsel araştırma
E) Sınama yanılma araştırma

17) Aşağıdakilerden hangisi sosyolojinin özelliklerinden biri değildir.

- A) Sosyoloji sistematik gözlemlerle elde edilen kanıtlara dayanır.
B) Sosyoloji hata ve ön yargıları arttırmaya çalışır.
C) Sosyoloji genelleme yapar
D) Sosyoloji, kamusal bir iştir.
E) Sosyoloji , ampiriktir gerçeklere dayanır.

18) Verili bir kuram içindeki kavramlar arasında gözlemlenen ilişkiyi (nedenselliği) konu alan test edilmemiş iddia ne olarak tanımlanır.?

- a) Anket
b) Örneklem
c) Hipotez
d) Deney
e) Bilim

19) .....; geniş bir nüfus ya da evren hakkında onun yalnızca bir parçası aracılığıyla bilgi toplama ya da çıkarsamalar yapma yöntemi olarak tanımlanmaktadır. Buna göre :

Yukardaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- a) hipotez
b) deney
c) veri
d) aktarım
e) örneklem

- I. İnsanlardan öğrenmeyi ifade eder.
II. Etnoğrafik araştırmacılar belirli kültürlere odaklanır.
III. Etnoğrafik araştırmanın başlıca tekniği katılımcı gözlemdir.
IV. Alan çalışması olarak da bilinir

20) Etnoğrafik görüşme yöntemiyle ilgili yukarda verilen ifadelerden hangisi ya da hangileri doğrudur?

- a) Yalnız IV
b) I – III
c) II – IV
d) I – II – III – IV
e) Yalnız II

21) Örnek olay Araştırmasında izlenen ilk aşama aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Teorik çerçevenin çizilmesi
b) Örnek olay seçimi
c) Sistematik veri toplama
d) Veri analizi
e) Seçili grupla bağlantı kurulması

“ Bu yöntem nadir olarak tümüyle ilgili kişinin hatıralarına dayanır. Örneğin ; mektuplar, raporlar, gazete yazıları , hem kişisel enformasyonun doğruluğunu kontrol etmek hem de yeni bilgiler toplamak için bu yaklaşım içinde kullanılır. ”

22) Yukarda bilgi verilen yaklaşım yöntemi aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Yaşam Öyküsü
b) Örnek Olay
c) Örneklem
d) Deney
e) Hipotez

“ İnsanın toplumun bir üyesi olarak elde ettiği bilgi , inanç , sanat , ahlak , hukuk , adetle ve diğer yetenekler ile alışkanlıklardan oluşan karmaşık bir bütündür.”

23) Yukarıda tanımlanan kültür kavramını aşağıdaki antropolojilerden hangisi yapmıştır?

- a) Freud
- b) Edvard B. Taylor
- c) Thomson
- d) Thurner
- e) Abercrombie

24) Aşağıdakilerden hangisi kültürün öğelerinden biri değildir?

- a) Değerler
- b) Semboller
- c) Dil ve normlar
- d) İnançlar
- e) Hipotezler

25) Değerlerin genel işlevleri ile ilgili aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- a) Bireyin çevresindekilerin gözünde nerede olduğunu bilmesine yardım eder.
- b) Değerler kişilerin ve birlikteliklerin toplumsal değerinin yargılanmasında hazır araç olarak kullanılır.
- c) Değerler onaylanmayan davranışlara onay verir. Utanma ve suçluluk duygularını anlaşılabilir kılar.
- d) Değerler dayanışma araçları olarak işlev görürler.
- e) Her toplumdaki ideal düşünme ve davranma yolları değerler tarafından işaret edilir.

26) Kültürün öğeleri ile ilgili aşağıda verilen ifadelerden hangisi doğrudur?

- a) Normlar sadece yazılı olan kurallardır.
- b) Konuşanın sınıfı cinsiyeti ve statüsü gibi sosyal değişkenler dilin kullanımını etkilemez.
- c) Dili kullanış tarzımız kültürü etkiler ve aynı zamanda kültürden etkilenir.
- d) Normlar insanların istediği gibi davranmasını sağlar ve böylece insanlar normları dikkate almayabilir.
- e) Yaptırımlar toplumda sapmayı arttırmak için kullanılır.

27) Belirli bir yaşam tarzının zenginliklerini meydana getiren egemen kültür kalıbından yörelere ve toplumsal kategorilere göre değişen yaşam tarzı olarak tanımlanan kültür çeşidi aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Karşıt kültür
- b) Popüler kültür
- c) Seçkin kültür
- d) Alt kültür
- e) Değişken kültür

28) Karşıt kültür kavramı en yaygın bir şekilde aşağıdakilerden hangisi için kullanılmıştır?

- a) Öğrenci ve hippie kültürleri
- b) Halk kültürü
- c) Meslek kültürleri
- d) Sanat kültürleri
- e) Alt kültür

29) Biyolojik arzu ve dürtüleri içeren kişilik sistemleri aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Üst ben
- b) Ben
- c) Ego
- d) Süper ego
- e) İd

30) Aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- a) Süper ego kişiliğin ahlaki yönüdür.
- b) İd ego ve süper ego arasında çatışma çıktığında hakemlik rolünü üstlenir ve bir uzlaşma arar.

- c) Ego akıl ve sağduyuyu denilebilecek şeyleri temsil eder İd ise tutkuları temsil eder.
- d) Süper ego çocukluk döneminde büyüklerle etkileşim sonucunda gelişir toplumsal yasakları içerir.
- e) İd kişiliğin enerji deposu olarak da görülen bilinçaltı bölümüdür.

- I. Göstermelik eylemler
- II. Okul
- III. Oyun
- IV. Ön hazırlık
- V. Medya

31) Yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri Mead'ın benlik aşamalarındandır?

- a) yalnız IV
- b) yalnız I
- c) I – III – IV
- d) III – IV – V
- e) II – III – IV – V

32) Yakınlığa karşı yalnızlık / izolasyon evresi hangi çağı kapsamaktadır?

- a) Genç yetişkinlik çağı
- b) Yaşlılık çağı
- c) Yetişkinlik çağı
- d) Ergenlik çağı
- e) Çocukluk çağı

33)

- I. Bu toplumlarda insanlar hayvanları avlayarak , balık tutarak , yabani meyve ve bitkiler ile bal ve böcekleri toplayarak hayatlarını idame ettirirler.
- II. Basit teknoloji kullanıcılar
- III. Akrabalık ilişkileri otoritenin ana kaynağıdır.

Yukarda özellikleri verilen toplum tipi aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Erken tarım toplumları
- b) Tarım toplumları
- c) Avcı ve toplayıcı toplumlar
- d) Göçebe toplumlar
- e) Endüstriyel toplumlar

34) Fabrika üretim düzeninin egemenliğinde bir sosyal örgütlenme biçimi olarak tanımlanan ve ilk defa 18. Yy ortalarında İngiltere'de ortaya çıkan toplum tipi aşağıdakilerden hangisidir.

- a) Endüstriyel Toplumlar
- b) Tarım Toplumları
- c) Bahçıvan Toplumlar
- d) Erken Tarım Toplumları
- e) Göçebe Toplumlar

35) Aşağıdakilerden hangisi endüstri toplumunun gelişi ile ortaya çıkan değişikliklerden değildir?

- a) Yeni sosyal sınıflar ortaya çıkmıştır.
- b) Cemaat hayatı ortaya çıkarken kentleşme gerilemiştir.
- c) İşbölümü standartlaşma ve uzlaşma artmıştır.
- d) Çoğulcu toplumlar ortaya çıkmıştır.
- e) Paranın ve çekirdek ailenin egemenliğinin arttığı toplumlardır.

- I. Daniel Bell tarafından isimlendirilir.
- II. Bilgi temelli ekonomiye dayanan toplumdur.
- III. Üretim bilgiyi yaratan , kullanan ve saklayan elektronik cihazlar ile bilgisayarlara odaklanmıştır.

36) Yukarda özelliklerin verilen toplumsal evresi aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Endüstriyel toplumlar

- b) Tarım toplumları
- c) Bahçıvan toplumları
- d) Göçebe toplumları
- e) Endüstri – sonrası toplumlar

37) Aşağıdakilerden hangisi toplumsal etkileşim tiplerinden biri değildir?

- a) iş birliği   b) rekabet   c) çatışma   d) statü   e) mübadele

38) Bir bireyin hem grup içinde hemde gruplar kuruluşlar ve kurumlarla olan bütün ilişkilerini içeren şebeke olarak tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Toplumsal ağ
- b) Toplumsal rol
- c) Statü
- d) İş Birliği
- e) Mübadele,

- I. Baskı
- II. Statü
- III. Toplumsal rol
- IV. Toplumsal ağ
- V. Çatışma

39) Yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri toplumsal etkileşimin öğelerindedir?

- a) I – II – III – IV – V
- b) IV – V
- c) II – III – IV
- d) Yalnız IV
- e) Yalnız III

40) "Grup kavramı" ile ilgili aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- a) Gruplar toplumsal yapılardır.
- b) Her grup içinde bir tabakalaşma ve statü dağılımı mevcuttur.
- c) Bir caddede yürüyen insanlar gruplardır.
- d) Otobüs bekleyen iki kişi grup değildir fakat konuşmaya veya herhangi bir şekilde etkileşime başlarsa grup olurlar.
- e) Grup, kendi aralarında üyelik bilincini paylaşan ve etkileşim halinde olan insanlardır.

41)

- I. Her grup davranış normlarına sahip değildir.
- II. Davranış normlarının yazılı olması zorunludur.
- III. Bir grubun görelisi de olsa sürekliliği olmalıdır.
- IV. Her grup içinde bir tabakalaşma ve statü dağılımı mevcuttur.
- V. Grup üyeleri belirli ortak çıkar ve değerleri paylaşırlar.

Yukarıdakilerden hangileri grupların özelliklerindedir?

- a) I – V
- b) II – IV – V
- c) II – V
- d) I – III – IV
- e) III – IV – V

42) Birincil gruplarla ilgili aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- a) Üyeleri fazladır , amaçları bellidir.
- b) Kendimizi değerlendirmek için karşılaştırma yaptığımız gruplardır.
- c) İnsanların ilişkileri biçimsel ve kısa sürelidir.
- d) Birincil gruplarda insanlar sık sık bir arada.
- e) Etkileşim sınırlı ve kurallar önemlidir.

43) Birincil grup kavramı ilk defa kim tarafından ortaya atıldı?

- a) Cooley   b) Weber   c) Albrow   d) curry   e)steffan

44) İç grup ve dış grup kavramları ilk defa kim tarafından ortaya atılmıştır?

- a) Cooley   b) Summer   c) D.Bell   d) Weber   e) Turner

45) ....., gruplar, bireyin kendisini özdeşleştirdiği gruplardır.

..... gruplar , insanların kendilerine rakip ve muhalif hissettikleri gruplardır.

Buna göre; Yukardaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir. ?

- a) Dış – iç
b) İç – dış
c) Referans – ikincil
d) Birincil – ikincil
e) İkincil – dış

46) Otoriter liderlerle ilgili aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır.?

- a) Lider grup faaliyetlerinde otorite ve sorumluluğu elinde bulundurur.
b) Grup içinde bir düzen sağlarlar.
c) İletişim aşağıdan yukarıya doğrudur.
d) Üyelerinin girişkenliklerini ve yaratıcılıklarını bastırırlar.
e) Otoriter liderler etrafındakilere danışmazlar.

47) ....., modelde lider otoriteyi çok az kullanır. Daha çok grup üyeleri için bilgi kaynağıdır ve onların ufuklarını açmaya çalışır.

Buna göre ; Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir ?

- a) Otoriter
b) Demokratik
c) Rasyonalite
d) Laissez – faire
e) Bürokratik

48) Çoğunluğun kararlarını etkileyen toplumsal normlara uyumsuzluğu ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Ceza
b) Sapma
c) Anomi
d) Tepki
e) Haksızlık

49) "sapma" kavramı ile aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

- a) Sapma toplumsal kınamaya yol açar.
b) Sapma evrensel değildir.
c) Sapma toplumsal kuralların ihlal edilmesidir.
d) Toplumsal sapma toplumdaki topluma değişir.
e) Toplumsal sapma olumlu da olumsuz da olabilir.

50) "Örneğin geçmişte köleliğe ve toplumsal adaletsizliğe karşı çıktıkları için dışlanan insanlar vardır. Yine Aydınlanma çağında kadın haklarını savunduğu için idam edilen düşünür ..... toplumsal sapmaya örnektir."

Buna göre yukarıda verilen örnekteki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- a) Olumsuz
b) Biyolojik
c) Psikolojik
d) Genetik
e) Olumlu

51) Aşağıdakilerden hangisi mesafeli bir baba ile ne zaman ödüllendireceği ya da cezalandıracağı belli olmayan ebeveynlerin mevcut olduğu bir ortamda yetiştiği iddia edilen psikopatların özelliklerinden değildir?

- a) Kronik vefasızlık
- b) Zevk almayı ertelemeyi istememe
- c) Ufak hileli suçları tekrar tekrar işlemek
- d) Yetişkinlerle olumlu iletişim
- e) Sahte bir sevimlilik ve olgunluk

52) Yapısal –fonksiyonel yaklaşımın öncüsü aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Durkheim
- b) Merton
- c) Mead
- d) Gelles
- e) Fichter

Cevap anahtarı ; 1E. 2B. 3A. 4E. 5C. 6D. 7C. 8B. 9A. 10E. 11E. 12B. 13C. 14A. 15D. 16A. 17B. 18C. 19E. 20D. 21B. 22A. 23B. 24E. 25C. 26C. 27D. 28A. 29E. 30B. 31C. 32A. 33C. 34A. 35B. 36E. 37D. 38A. 39C. 40C. 41E. 42D. 43A. 44B. 45B. 46C. 47D. 48B. 49B. 50A. 51D. 52A

ÜNİTE 8. TOPLUMSAL TABAKALAŞMA İLE İLGİLİ SORULAR

- **Soru 1: Toplumsal tabaka nedir?**

Cevap : Yaşamda benzer avantaj ve dezavantajları paylaşan insan grubudur. Toplumda belirli bir hiyerarşi içinde insanların sıralanmasını ifade eder .Tabakaların üyeleri, toplumsal ilişkiler ve etkileşim yoluyla birbirlerine bağlıdırlar.

- **Soru 2: Macionis'in 214 de belirttiği toplumsal tabakalaşmanın kaç ilkesi vardır?**

Cevap : 4 temel ilkesi vardır.

- **Soru 3: tabakalaşma sistemleri kaç gruba ayrılır? Bunklar nelerdir?**

Cevap : 4 gruba ayrılır. Bunlar;

- **Kölelik:** Kölelik, bazı insanların diğer insanların tıpkı bir mal gibi sahibi olmasıdır.
- **Kast:** Bireylerin bütünüyle ırk, din veya diğer doğuştan kazanılan özelliklerine göre ayrımını esas alır. Bireyler doğumla bir kasta girer ve yaşam boyu nadiren oradan ayrılır. Kendi kastı dışından evlenemez.örneğin; Yüz yıl öncesine kadar Hindistan dört ana kast grubuna ayrılmıştır.216 Kast sisteminin en üstünde yönetici sınıf olan brahmanlar (rahipler) yer alır, Onların altında ise savaşçı kahatriyaslar bulunur, Üçüncü kast grubunu oluşturan vaisyaslardır. Dördüncüsü ise yöneticilere hizmetle görevli paryalardır.
- **Zümreler (Estates, Feodalite:** Her sosyal tabaka (veya estate), belirli haklara ve ayrıcalıklara sahiptir ve bunlar miras yoluyla aktarılır. Zümre sistemi, toplumsal sıralamada en önemli belirleyicisi toprak olan feodal toplumların bir özelliğidir.
- **Sınıf:** Sınıf sisteminde bireylerin konumu büyük ölçüde bireysel (özellikle de ekonomik) başarıya göre belirlenir. Bu toplumlarda eğitim ve uzmanlık bilgisi, bireyin toplumsal kökenlerinden daha büyük bir önem arz eder.

- **Soru 4: . Bazı sosyal bilimcilerde toplumsal sınıfları kaç gruba ayırır? bunlar nelerdir?**

Cevap : 5 gruba ayırır. Bunlar;

1. **Üst sınıf:** En zenginler.
2. **Üst-orta sınıf:** Yüksek maaş alan profesyoneller.
3. **Alt-orta sınıf:** Eğitimli beyaz yakalı işçiler ve düşük maaş alan profesyoneller.
4. **İşçi sınıfı:** Saat ücretiyle çalışan, vasıflı, mavi yakalı işçiler.
5. **Altsınıf:** Vasıfsız işçiler ve işsizler.

- **Soru 5: Weber sınıfları ne şekilde değerlendirmiştir?**

- **Cevap** : Ona göre sınıflar, sosyal topluluklar değildir, yalnızca toplumsal eylemin mümkün ve muhtemel temellerini teşkil eder. Sınıftan söz edilebilmesi için (1) bir grup insanın yaşam olanaklarının belli bir nedensel ögesinin ortaklığı, (2) bu ortak ögeyi, mal sahibi olmak ve gelir sağlamak gibi salt ekonomik çıkarların temsil etmesi, (3) bu ögenin meta ve iş gücü piyasalarının koşullarında temsil edilmesi gerektiğini söyler.
- **Soru 6: Weber sınıf koşulunu ne şekilde ifade eder?**
Cevap : Kişilerin mal, yaşam koşulları ve kişisel yaşantılar için sahip oldukları tipik olanaklar demektir. Sınıf terimi, aynı konumda bulunan insanlar grubu anlamına gelir.
- **Soru 7: VWeber'in statüyü ne şekilde değerlendirir?**
Cevap : Statü (ya da prestij), insanlara diğerleri tarafından yüklenen olumlu ya da olumsuz anlamlardır. statü grupları genellikle sosyal topluluklardır.

Not: Sınıfın objektif bir kavram olmasına karşın statü insanların sübjektif değerlendirmelerine bağlıdır. Sınıflar ekonomik faktörlerle (zenginlikle) ilgilidir. Statüler grupların hayat tarzlarını belirler.

- **Soru 8: Toplumsal hareketlilik nedir?**
Cevap : Bir toplumsal statüden diğerine geçiş olarak tanımlanabilir. Eğer bir toplumda **hareketlilik yüksek ise** insanlar üst sınıflara çıkmak için eşit şansa sahip olduklarına inanacaklardır. **Hareketlilik düşük ise** insanların çoğunluğu atalarının kaderini paylaşmak durumunda kalacaklardır.
- **Soru 9: Sosyoloji literatürü hareketliliği kaç gruba ayırır? Bunlar nelerdir?**
Cevap: Yatay ve dikey olmak üzere iki ana gruba ayırmaktadır. **Yatay hareketlilik**, insanların bir statüden bezer prestije sahip başka bir statüye geçmesidir. **Dikey hareketlilik**, insanların bir statüden daha farklı bir prestije ve öneme sahip bir başka statüye geçişidir.

Not: Toplumsal hareketliliğin her zaman yukarı olmayacağını, aşağıya da olabilir.

- **Soru 10: Aşağıya doğru toplumsal hareketliliğin dengeleyicilerini sosyolog kaç grupta toplamıştır?**
Cevap : 5 grupta. • Aşağıya doğru toplumsal hareketliliğin yarattığı hayal kırıklığı ve engellemeler orta sınıfların geleneksel uyumluluğu ile dengelenir. • Statü kaybının yol açtığı küskünlük, bireyde hiçbir zaman ortadan kalkmayabilir. Toplumsal tabakalaşmada yukarıya çıkanların haklarıyla oraya ulaşmadıklarını ve inenlerin de kendi hatalarından dolayı düşmediğini düşünebilir. Dolayısıyla toplumsal statü elde etmenin bu kadar çabaya değmeyeceğine inanır. • Kişi statü göstergelerine eski önemi vermekten vazgeçebilir. Örneğin giyim tarzını umursamaz hâle gelebilir. • Son olarak kişi yitirdiği statüyü çocuğunun geri alabileceğine inanarak teselli bulabilir.
- **Soru 11: Toplumsal eşitsizlik nedir?**
Cevap : Küreselleşme sürecinin getirdiği serbest rekabet anlayışının sonucunda rekabet gücü olanlarla olmayanlar arasındaki mesafenin çok daha açılmasına yol açmıştır. Küreselleşmenin en çok eleştirilen toplumsal sonucunu oluşturmaktadır.

Ünite Soruları

1. Toplumda belirli bir hiyerarşi içinde insanların sıralanmasını ifade eden kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal sınıf   B) Örgüt   C) Toplumsal tabakalaşma   D) Hiyerarşi   E) Hiçbiri

2. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal tabakalamanın temel ilkeleri arasında yer almaz?

- A) Toplumsal tabakalaşma, bireysel farklılıkların basit bir yansıması değil, toplumun özelliğidir.
B) Toplumsal tabakalaşma kuşaklar arasında devam eder.
C) Toplumsal tabakalaşma evrenseldir fakat değişebilir.
D)Toplu msal tabakalaşma sadece eşitsizlikleri değil, inançları da ihtiva eder.
E) Hiçbiri

3.Marks'a göre toplumsal sınıfların temeli nedir?

- A) Eğitim
B) Yönetimde kademesinde bulunan yer
C) Üretim araçlarının mülkiyeti
D) Dinî inançlar

E) Hiçbiri

4. Üretimin farklı coğrafi bölgelere bölünmüş durumu aşağıdakilerden hangi kavramla ifade edilir?

- A) Üretimin yerelleşmesi
- B) Üretimin ulusal bir hüviyet kazanması
- C) Bölgeciliğin artışı
- D) Yeni uluslararası iş bölümü
- E) Hiçbiri

5. Sosyal bilimcilere göre aşağıdakilerden hangisi köleliğin sebepleri arasında yer alır?

- A) Fetihler
- B) Kanunların ihlali
- C) Savaşlar
- D) Borç
- E) Hepsi

6. Birleşmiş Milletler İnsani Kalkınma Raporu'na göre küreselleşme aşağıdaki gelişmelerden hangisine yol açmaktadır?

- A) Toplumsal eşitsizlikleri azaltmaktadır.
- B) Toplumsal değişmeyi yavaşlatmaktadır.
- C) Güvensizliği azaltmaktadır.
- D) Toplumsal eşitsizlikleri artırmaktadır.
- E) Toplumsal bütünleşmeyi artırmaktadır.

7. Aşağıdakilerden hangisi Macionis'in de belirttiği şekilde toplumsal tabakalaşmanın temel ilkelerinden biridir?

- A) Bireysel farklılıkların basit biryansımasıdır.
- B) Toplumsal tabakalaşma kuşaktan kuşağa geçmez.
- C) Toplumsal tabakalaşma evrenseldir fakat değişebilir.
- D) Hertoplumda aileler, toplumsal konumlarını çocuklarına devredemez.
- E) Bütün adaletsizlikler hertoplumda aynıdır.

8. Köleliğin en yaygın yaşandığı toplum türü hangisidir?

- A) Avcı ve toplayıcı toplumlar
- B) Tarım toplumları
- C) Endüstri toplumları
- D) Endüstri-sonrası toplumlar
- E) Enformasyon toplumları

9. Kast sisteminde en üstteki sınıf aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kahatriyaslar
- B) Brahmanlar
- C) Vaisyaslar
- D) Köylü, zanaatkar ve tüccarlar
- E) Paryalar

10. ....sisteminde tabakalaşma, üyesi olunan ailenin toplumsal statüsüne bağlıdır.

Cevap: zümreler

CEVAP ANAHTARI

1.c 2. e 3. c 4. d 5. e 6. d 7. c 8. b 9. b 10. -

ÜNİTE 9. SİYASET İLE İLGİLİ SORULAR

- **Soru 1: Siyaset nedir?**

cevap: Siyaset, farklı çıkarları temsil eden birey ya da gruplar arasındaki yarıştır. İktidar ve otorite kavramları ile yakından ilişkilidir.

- **Soru 2: weber'e göre iktidar nedir?**

Cevap : İnsanları itaat etmeye ve arzu etmedikleri şeyleri yapmaya zorlayabilirlik olarak tanımlamaktadır. Diğer ifade ile iktidar bir kişinin (ya da grubun) diğerlerinin davranışlarını kontrol etmesini ifade eden toplumsal bir ilişkidir.

• **Soru 3:Weber iktidarı kaç a ayırmıştır?**

Cevap: Meşru ve meşru olmayan olarak 2'ye. *Eğer yurttaşların çoğunluğu liderlerini benimsemiyorsa o yönetimin meşru olmadığı ileri sürülecektir. İktidarda bir meşruiyet sorunu olduğunda toplumsal kurumlar üzerinde kontrolün sağlanması için genellikle baskıcı (coercive) yöntemler kullanılır.**Kurumsallaşmış ve yönetilenler tarafından benimsenen meşru iktidardır.

• **Soru 4: Otorite nedir?**

Cevap : Rızaya dayanan/meşru iktidardır.

• **Soru 5: VWeber kaç tür meşru otoriteden söz eder ? Bunlar nelerdir?**

Cevap : 3 tür otoriteden söz eder. Bunlar ; Geleneksel otorite, Rasyonel-hukuki otorite, Karizmatik otorite

• **Soru 6 : Geleneksel otorite nedir açıklayınız**

Cevap : Burada otoritenin kaynağı geleneklerdir. Liderler kendilerine miras yoluyla geçen otoritelerini kullanırlar. Gelenekler içinde kalmak koşuluyla liderin yönetimi kişisel ve keyfidir. otoriteyi elinde bulunduran kişi bir üst değil, bir efendidir dolayısıyla bu sistemde kanunlara değil, efendilere itaat edilir.

• **Soru 7 : Rasyonel-hukuki otorite nedir açıklayınız**

Cevap : liderlerin otoriteleri, akılcı esaslara göre oluşturulmuş kanunlara dayanır. halk, karizmatik ya da geleneksel liderlerin etkisiyle değil, kanunların üstünlüğüne inandıkları için itaat ederler ve liderler/bürokratlar güçlerini kanunların sınırları içinde uygularlar. *liderler halkın hizmetkârı olarak görülür.* . Kanunların üstünlüğü fikrinin geçerli olduğu otorite tipidir.

• **Soru 8 : Karizmatik otorite nedir açıklayınız?**

Cevap : Bir kişinin kutsallığına, kahramanlık gücüne ya da örnek alınacak niteliklerine dayanır. Önemli olan liderin sihir, kahramanlık veya diğer olağanüstü yetenekleri ile karizmaya sahip olduğu hakkında bir inanç uyandırmasıdır.

• **Soru 9: Fonksiyonalistlere göre devlet ne şekilde ortaya çıkmıştır?**

Cevap: Toplumsal ihtiyaçların sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Bu ihtiyaçlar ; Düzeni sağlamak, Diğer devletlerle ilişki, Sistemi yönlendirmek ..

• **Soru10: Fonksiyonalistlere göre Çoğulculuk nedir?**

Cevap : Fonksiyonalistlere göre çoğulculuk yani *gücün farklı gruplar arasında dağıtılması*, bir grubun gücü tümüyle eline geçmesini ve merkezî yönetimin vatandaşlar üzerinde baskı kurmasını önler.

• **Soru11 :Çatışmacı teorisyenler siyaseti ne şekilde ele alır?**

Cevap : Çatışmacılar için en önemli soru iktidarı kim elinde tutuyor ya da politikaları kimler belirliyordur. Çatışmacı teorinin *öncü ismi olan Marks'a* göre devlet bir üstyapı kurumudur ve üretim ilişkileri tarafından belirlenir.

• **Soru 12 : “ İktidar Seçkinleri” adlı eser kime aittir konusu nedir?**

Cevap : Çatışmacı kuramın 20. yüzyıldaki önemli isimlerin den biri olanC. Wrigth Mills'a aittir. İktidar Seçkinleri isimli çalışmasında siyasi, askerî ve ekonomik seçkinlerin iktidar üzerindeki etkilerini sorgular. Mills, iktidar seçkinlerini iktidar araçlarına göre (komuta konumlarını işgal edenler olarak) tanımlamaktadır. , ABD'de şirket başkanları, siyasal önderler ve askerî şefler şeklinde belli başlı üç seçkin kesim belirlemektedir. Mills, bunların egemen sınıfın temsilcileri olduğu için tek bir seçkin kesimi oluşturduklarını ileri sürmektedir..

Not: Yine Mills, seçkinlerin seçimler ve başka araçlar yoluyla halk tarafından denetlendiği görüşünü de reddetmiştir.

• **Soru 13: weber devlet kavramını ne şekilde tanımlamıştır?**

Cevap: Modern dünyada yegâne meşru fiziki güç kullanma tekelidir. Devlet, modern toplumların egemen kurumudur. Yaygın kanıya göre devlet sözcüğünün siyasi literatüre yerleşmesi ve halka yayılması Machiavelli'den sonra olmuştur.

• **Soru 14: Modern devletlerin temel karakteristikleri nelerdir?**

Cevap : Egemenlik, Yurttaşlık, Ulusçuluk:

• **Soru 15 : Bir devletin tanımlanmış sınırları içinde otoritesini ifade eden kavram nedir?**

Cevap : Egemenliktir. Bütün ulus devletler egemen devletlerdir.

- **Soru 16 :** Belirli bir siyasal sistemin sınırları içinde yaşayan insanların çoğunluğu, kendilerini bir ulusun parçası hisseden, ortak hakları ve görevleri olan yurttaşlara ..... denir. Boşluğa uygun kelimeyi yazınız.
Cevap: Yurttaşlık
- **Soru 17 :** Tek bir siyasal topluluğun parçası olma duygusunu ifade eden semboller ve inançlar bütününe ne denir?
Cevap: Ulusçuluk . Bireyler, o siyasal gruba ait olmaktan dolayı gurur duyarlar.
- **Soru 18: Giddens günümüzde yurttaşlık haklarını kaç grupta toplamıştır?**
Cevap : Sivil, siyasi, sosyal ve refah olmak üzere dört grupta toplamaktadır.
- **Soru 19: Otoriter yen devler nedir?**
Cevap : Otoriteryen devlet (ya da hükümet), güçlü bir kişinin ya da küçük bir grubun yönetimidir. meşruiyetten uzak diktatörlüklerdir. Bunların çoğu aristokratik, bürokratik ve askerî elitler tarafından yönetilen oligarşilerdir.

Not: Mussolini dönemi bir ders kitabında geçen şu ifadeler son derece ilginçtir:266 Oligarşi ve diktatörlüklerin çoğu, illegal darbelerle gücü ele geçirir. Meşru oldukları iddiasında değildirlir. Onların rejimleri basındaki veya rakip gruplardaki bütün muhalefeti yasaklar.

- **Soru 20: Totaliteryen devlet nedir?**
Cevap : Toplumdaki bütün temel kurumlan denetimleri altında tutan yönetim şekilleridir. Totaliteryen devletler, toplumsal düzeni korumak için terör ve şiddete başvuran küçük bir yönetici sınıf tarafından temsil edilir
- **Soru 21 : Totaliteryen yönetimlerin özellikleri nelerdir?**
Cevap : Tek parti yönetimi, Ekonominin kontrolü, Medyanın kontrolü, İdeoloji, Terör..
- Nazi Almanyası, totaliter devlet denildiğinde ilk akla gelen örnektir

Not : Otoriteryen yönetim biçimi toplumu ezmek ve sindirmekle yetinirken totaliteryen devlet tersine konuşurur, seferber eder, coşturur.

- **Soru 22 : Demokrasi nedir?**
Cevap : Halkın (demos) yönetimi (kratos) demektir. Yönetim sürecine halkın bir biçimde katılmasıdır. İlk örnekleri Antik Çağ site devletlerinde doğrudan demokrasi şekilde gerçekleşiyor. Ancak Antik Yunan demokrasisi, kadınları ve köleleri dışlar.
- **Soru 23: Roberth A. Dahi demokrasinin büyük bir ilgi görmesini neye bağlıyor?**
Cevap : Demokrasi, zalim ve kötü diktatörlerin yönetime geçmesini engellemeye yardımcı olur. En kötü ihtimalle bir sonraki seçimde halkın istemediği yöneticisini değiştirme imkânı vardır. Vatandaşlarına pek çok temel hakkı sağlamayı garanti eder. İnsanların kendi temel kişisel çıkarlarını korumalarına yardımcı olur.
- **Soru 24 : Demokrasi ile yönetilen ülkelerin otoriter ve totaliter rejimlerden en önemli farkı nedir?**
Cevap : Halkın rızasına dayanmasıdır.

Ünite Soruları

1.Weber'e göre insanları itaat etmeye ve arzu etmedikleri şeyleri yapmaya zorlayabilirle yetisine ne denir?

- A)Baskı   B)İktidar   C)Otorite   D)Liderlik   E)Hiçbiri

2.İktidarın (veya hükümetin) yönetmeye hakkı olduğuna ilişkin yurttaşların inancı nasıl adlandırılır?

- A) Meşruiyet   B) İman   C) Diktatörlük   D) Demokrasi   E) Hiçbiri

3. Bir kişinin kutsallığına, kahramanlık gücüne ya da örnek alınacak niteliklerine dayanan otorite aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Geleneksel otorite   B)Akılcı otorite   C) Yasal otorite   D)Karizmatik otorite   E)Hiçbiri

4.İktidarseçkinleri kimin eseridir?

- A) Wright Mills   B) Max Weber   C) Sokrates   D) Habermas   E) Giddens

5.Demokrasi ile yönetilen ülkelerin otoriter ve totaliter rejimlerden en önemli farkı nedir?

- A) Birfark yoktur.
B) Otoriter/totaliter rejimlerde yolsuzluk olmaz.
C) Demokrasi halkın rızasına dayanır yani meşrudur.
D) Demokrasi sorunsuz bir rejimdir.
E) Hiçbiri

6. Kurumsallaşmış ve yönetilenler tarafından benimsenen meşru iktidara ne ad verilir?

- A) Otorite   B) Meşruiyet   C) İktidar   D) Totalitarizm   E) Bürokrasi

7. Weber'e göre aşağıdakilerden hangisi rasyonel otoritenin özelliklerinden biridir?

- A) Otoriteyi elinde bulunduranların kutsal olduklarına inanılır.
B) Otoriteyi elinde bulunduran kişi bir üst değil, bir efendidir.
C) Memurlarını uzmanlık bilgilerine veya sosyal statülerine göre değil, kendilerine bağlılık derecesine göre seçerler.
D) Bireyler liderlere değil, kurallara itaat ederler.
E) Onun idari görevlileri resmî görevliler olmayıp kişisel hizmetçileridir.

8. Aşağıdakilerden hangisi Giddens'e göre yurttaşların sivil haklarından birisidir?

- A) İfade özgürlüğü   B) Seçme ve seçilme hakkı   C) İşsizlik sigortası   D) Sakatlık ödeneği
E) Yaşlılık ödeneği

9. Farklı çıkarları temsil eden birey ya da gruplar arasındaki yarışa.....denir.

Cevap: siyaset

10. Belli birtoprak parçası üzerinde egemen, yasal düzeni ve politikalarını uygulamak için askerî güç kullanma kapasitesi olan bir aygıt..... tir.

Cevap: devlet

CEVAP ANAHTARI

1. b 2. a 3. d 4. a 5. c 6. a 7. d 8. a 9. - 10. -

ÜNİTE 10. DİN İLE İLGİLİ SORULAR

• **Soru 1: Din nedir?**

Cevap : Her toplumda var olan ve o toplumun mensuplarının dünyaya bakışını etkileyen temel bir kurumdur. Durkheim'e göre din, içinde yaşadığımız dünyadaki varlıkları kutsal (sacred) ve kutsal dışı (profane) şeklinde ikiye ayırır. Kutsal, inananların saygı ve korku duyduğu toplumsal yaşamın olağanüstü yönlerini ifade eder.

• **Soru 2: Animizm (Ruha tapma) nedir?**

Cevap: Doğaüstü varlıklara inanırlar. Animistler, doğadaki tüm varlıkların ruhu ve bilinci olduğunu ileri sürerler. Onlara göre hayvanlar, bitkiler, dağlar ve hatta taşların ruhu vardır. Tanrılar insanları yaratmış olsalar da insanlara yardım edenler ruhlardır..

• **Soru 3: Totemizm nedir?**

Cevap : Algonquin kabilesinin erkek ve kız kardeşler arasındaki kan bağıını belirten "ototeman" sözcüğünden türetilmiştir. kabile toplumlarının ortak özelliğidir. . Kabile toplumlarında doğal nesnelere ve canlıların ruh ve doğaüstü güçlerle dolu olduğuna inanılır.

- Durkheim totemizmi dinsel yaşamın en ilksel biçimi saymış ve klan ibadetlerini yansıttığını düşünmüştür.
- Malinowski ise insanların hayatta kalmak için hayvanlar ile bitkiler, özellikle vazgeçilmez önemdeki türler üzerinde denetim kurmaları ve ayrıntılı bilgiler edinmelerinin zorunlu olduğuna dikkat çekmiştir.

• **Soru 4: Marks'ın dine bakışı ne şekildedir?**

Cevap : İnsan dini inşa eder, din insanı değil. Bütün dinler, insanların gündelik hayatlarını kontrol eden güçlerin insan beynindeki fantastik bir yansımasından başka bir şey değildir. Marks, dinin asıl mutluluğu öbür dünyaya bıraktığı için bu dünyadaki adaletsizliklere karşı çıkmayı engellediğini (insanları uyuşturduğunu) düşünür.

• **Soru 5 : Durkheim'in dine bakış açısı ne şekildedir?**

Cevap : İnsanların sadece bilgilerin büyük bir kısmını dinden almakla kalmadıklarını aynı zamanda bu bilgilerin düzenlenme biçimini de dinden aldıkları iddia eder. Din insanları ilk ve en sıkı bir şekilde bütünleştiren güçtür. **Totemciliğin incelenmesinden çıkan sonuçlarla toplumsal bir olgu olarak dinin kavranabileceğini varsayar.** Durkheim'e göre din tek bir kaynaktan çıkarak evrime uğramıştır.

• **Soru 6 : max weber dine bakış açısı ne şekildedir?**

Cevap : dinin birincil amacı insanın varoluşuna anlam vermektir. İnsan yaşamının amacını açıklamak için dinler, bir dünya görüşü ve gerçeklik tanımı yaratır. Ona göre dinî olaylar ile ekonomik olaylar karşılıklı olarak birbirine bağlıdır.

• **Soru 7 : Weber Konfüçyanizm'i ne şekilde ifade eder?**

Cevap : Maaşlı memurların, yazın eğitimi görmüş dünyevi akılcılıkla hareket eden kişilerin statü ahlakı olarak ifade eder. Bu tabakadan olmayan, adam sayılmamıştır.

• **Soru 8 : Weber budizm'i ne şekilde ifade etmiştir?**

Cevap : Dünyayı reddeden ve evleri olmadığı için devamlı göç eden, sadakayla geçinip düşünceye dalan keşişler tarafında yayıldığını ifade etmiştir.

• **Soru 9 : Weber islamiyeti ne şekilde ifade etmiştir?**

Cevap : İlk döneminde İslamiyet'in, dünya fatihi savaşçıların dinî ve disiplinli mücahitlerin şövalye örgütü olduğunu iddia etmiştir. Ancak daha sonra İslami Orta Çağ'da tasavvuf ve mistik sufilik aynı mertebeye yükselmiştir.

• **Soru 10: VWeber'in din ve kapitalizm arasındaki ilişkiye yönelik görüşleri nelerdir?**

Cevap : Kapitalizm daha ziyade para ve çalışma konusunda düşünme biçiminin değişmesidir. . Protestan etik, bu anlayıştan radikal bir kopuşu ifade etmektedir. VWeber para ve çalışmaya yönelik yeni yaklaşımı kapitalizmin ruhu olarak açıklamıştır. Çin ve Hindistan'daki dinler ile Katolik mezhebi, tasarrufu ve yatırımı değil, hayata geleneksel yaklaşımı teşvik etmişlerdir. Protestanlığın sahneye çıkmasıyla kapitalizm ufukta görünmüştür.

• **Soru 11: Protestanlıkta (özellikle Calvinizm'de) farklı olan nedir?**

Cevap : Calvin, Tanrı'nın kimin cennete, kimin cehenneme gideceğini önceden belirlediğini iddia etmiştir. Ona göre bu dünyada nereye gideceğinizi bilemezsiniz .Bu soruyla boğuşan kilise üyeleri, Tanrı'nın seçtikleri arasına girdiklerini kanıtlamakla kendilerini yükümlü hissetmektedirler.

• **Soru 12: Webere göre Protestan etik nedir?**

Cevap : Calvinistlerin oldukça ahlaklı yaşamaları, sıkı çalışmaları, zamanını israf etmemeleri, tutumlu olmaları konusunda müşevvik unsur olmuştur. Aylaklık ve gereksiz harcama olumsuz özellikler olarak görülmüştür weber bu durumu protestan etik olarak adlandırmıştır.

Not: VWeber'e göre modern kapitalizm, ruhunu Protestan ahlakından almıştır. Protestanlığın çok çalışmaya, meslek kavramına, tutumlu olmaya ve yatırıma yaptığı vurgu erken kapitalizmin teşvik edici bir unsuru olmuştur.

• **Soru 13: Dünya üzerinde en çok görülen dinler hangileridir?**

Cevap : 2 milyara yaklaşan nüfusu ile en kalabalık grubu Hristiyanlık ve 1 milyarı biraz aşmış üyesiyle İslam iki tek tanrılı din bugün dünya nüfusunun yarısını oluşturmaktadır.. Bunların dışında kalan en kalabalık grubu Hinduizm, Budizm, Konfüçyanizm ve Taoizm gibi Doğu dinleri oluşur. Hinduizm dışında kalanlar ahlaki dinlerdir islam ve Hristiyanlıktaki gibi bir tanrısı yoktur.

• **Soru 14: Sekülerizm nedir?**

Cevap : Toplumsal yaşam üzerinde dinin kontrolünün kaldırılmasını ifade etmektedir ve iki düzeyde gerçekleşmektedir. Birincisi dinî kuruluşların (ya da örgütlü cemaatlerin) toplum üzerindeki etkisini

kaybetmesidir. İkincisi ise bireysel düzeyde kendini göstermektedir. Din bireyin kararı üzerinde etkisini kaybetmektedir.

Ünite Soruları

1. Hayatın sıradan, faydacı, kutsal olandan ayrı tutulması gereken yönlerini gösteren kavram hangisidir?

- A) Kutsal dışı   B) Hayatın olağanüstü yanı   C) Mistifikasyon   D) Egoizm   E) Hiçbiri

2. Doğadaki tüm varlıkların ruhu ve bilinci olduğunu ileri süren din anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Totemizm   B) Budizm   C) Animizm   D) Hepsi   E) Hiçbiri

3. Din için "Din, kalpsiz birdünyanın kalbidir." diyen ünlü düşünür kimdir?

- A) Weber   B) Durkheim   C) Marks   D) Mills   E) Hiçbiri

4. Toplumsal yaşam üzerinde dinin kontrolünün kaldırılması aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilebilir?

- A) Sekülerleşme   B) Dinin yasaklanması   C) Teokrasi   D) İrrasyonelleşme   E) Hepsi

5. Aşağıdakilerden hangisi dinin işlevleri arasında yer alır?

- A) Din, insanlara gönül huzuru verir.
B) Akılla açıklayamadığı soruları cevaplandırır.
C) Bu dünyadaki varoluş sebeplerini izah eder ve hayata anlam kazandırır.
D) Belirsizlikler, tehlikeler ve mutsuzluklarla dolu bir dünyada insanın güvenlik ihtiyacını karşılar.
E) Hepsi

6. Aşağıdakilerden hangisi sekülerleşmenin gelişimine katkıda bulunan faktörlerden biridir?

- A) Ahirete olan inancın artması
B) Katolik kilisenin otoritesinin artmaması
C) Bilimin yükselişi
D) Az gelişmişlik
E) Yoksulluk

7. Aşağıdaki dinlerden hangisinin bir tanrısı yoktur?

- A) İslamiyet   B) Hristiyanlık   C) Taoizm   D) Hinduizm   E) Yahudilik

8. Dinsel ritüellerin etkisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireyleri özgürleştirir.
B) Toplumu bir arada tutmak için gereken dayanışmayı sağlar.
C) Bir etkisi yoktur.
D) Toplumsal çözülmenin ana sebebidir
E) Hepsi

9. İnsanlara gönül huzuru veren aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sorgulamak   B) Bilim   C) Araştırma   D) Din   E) Sekülerizm

10. Toplumsal yaşam üzerinde dinin kontrolünün kaldırılmasına ..... denir.

Cevap: sekülerleşme

CEVAP ANAHTARI

1. a 2. c 3. c 4. a 5. e 6. c 7. c 8. b 9. d 10. -

ÜNİTE 11. AİLE

- **Soru 1: Aile nedir?**
Cevap : Kan, evlilik ve evlat edinme yoluyla ilişki hâlinde olan ve genellikle ortak bir mekânı paylaşan toplumsal birimdir.
- **Soru 2: Akrabalık nedir?**
Cevap : Soy ve evlilik yoluyla kültürel olarak kabul edilmiş toplumsal ilişkiler sistemidir .
- **Soru 3: Evlilik nedir?**
Cevap : Yetişkin bir erkek ile yetişkin bir kadın arasındaki yasal geçerliliği olan, belirli hak ve yükümlülükleri gerektiren bir ilişkidir. Evlilik türün devamını sağlayan bir kurumdur.
- **Soru 4: Ogburn, ailenin fonksiyonlarını ne şekilde sıralamıştır?**
Cevap : Neslin devamı, Koruma, Toplumsallaşma, Cinsel davranışın düzenlenmesi, Sevgi ve arkadaşlık..
- **Soru 5: Anaerkil aile nedir?**
Cevap : Güç ve otoritenin anne tarafından kullanıldığı bir aile sistemidir. . Engels gibi bazı yazarlar, avcı ve toplayıcı toplumların kadınlar tarafından yönetilmiş olabileceklerini iddia etmişlerdir. Feministler açısından çekici olsa da günümüzde ne arkeolojik ne de antropolojik açıdan desteklenmektedir.
- **Soru 6: Ataerkil aile nedir?**
Cevap : Güç ve otoritenin babada (erkeklerde) olduğu en yaygın aile sistemidir. Bu modelde soy babaya dayandırılır. Kız ve erkek çocuklar büyük babalarının, amcalarının ve amcalarının çocuklarının soy grubuna dâhildirler. Ataerkil ailenin birincil görevi erkek çocuğa sahip olmaktır. Baba ailenin bütün mallarının sahibidir.
- **Soru 7: Geniş aile nedir?**
Cevap : Ana, baba ve çocukların dışında birkaç kuşağın bir arada yaşadığı aile grubudur. Bu aile tipinde akrabalık bağları güçlüdür.
- **Soru 8: Çekirdek aile nedir?**
Cevap : Anne, baba ve çocukların bir arada yaşadığı aile şeklidir.
- **Soru 9: Eş seçimine göre evlilikler kaçaya ayrılır?**
Cevap : Endogami (içten evlenme) ve ekzogami (dıştan evlenme) şeklinde ikiye ayrılır.
- **Soru 10: Eş sayısına göre evlilikler kaçaya ayrılır?**
Cevap : Monogami ve poligami şeklinde iki grupta toplanmaktadır. . Monogami, bir kadınla bir erkeğin evliliğidir. Tek eşlilik olarak da bilinir. Poligami ise erkeğin ya da kadının birden fazla eş alabilmesi ya da çok eşliliğidir.

Not: Poligami, polijini ve poliandri şeklinde iki alt gruba ayrılır. Polijini, bir erkeğin birden fazla eş alabilmesidir. Buna karşılık poliandri ise bir kadının birden fazla eş alabilmesine izin veren evlilik sistemidir.

- **Soru 11: Toplumsal gelişim süreçlerinde aile kavramı nasıl şekillenir?**
Cevap : Toplumsal değişim sürecine paralel olarak aile ortadan kalkmıyor, sadece zamanın değişen koşullarına göre yeni biçimler alıyor.
- **Soru 12: Boşanmanın en yüksek olduğu süreç ne zamandır?**
Cevap : Evliliğin ilk üç yılı boşanmanın en yüksek olduğu dönemdir.
- **Soru 13: Tarihçiler Osmanlıda en yaygın olan evlilik türünün hangisi olduğunu belirtirler?**
Cevap : Bilinenin aksine poligami (çok eşlilik) değil, monogami olduğunu iddia etmektedirler. Ayrıca kadının kafes arkasına kapatılması ise yaygın bir uygulama değildir.

Ünite Soruları

1. Soy ve evlilik yoluyla kültürel olarak kabul edilmiş toplumsal ilişkiler sistemi nedir?

- A) Akrabalık   B) Çevre   C) Evlilik   D) Toplumsal ağ   E) Hiçbiri

2.Ogburn'a göre aşağıdakilerden hangisi ailenin fonksiyonları arasında yer almaktadır?

- A) Neslin devamı   B) Koruma   C) Toplumsallaşma   D) Sevgi ve arkadaşlık   E) Hepsi

3.Bir kadının birden fazla eş alabilmesine izin veren evlilik sistemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Poliandri   B) Unojini   C) Monogami   D) Polijini   E) Hiçbiri

4.Modern/endüstriyel toplumların gelişimine paralel olarak aile içinde karı, koca ve çocuklar arasındaki ilişkiler nasıl etkilenmiştir?

- A) Etkilenmemiştir. B) Daha otoriter hâle gelmiştir. C) Daha eşitlikçi hâle gelmiştir.
D) Daha baskıcı hâle gelmiştir. E) Hiçbiri

5.Aileyi, toplumsal eşitsizliğin temel kaynağı olarak ifade etmiş olan bilim adamı kimdir?

- A) Smith B) Weber C) Engels D) Spencer E) Simmel

6. Aşağıdakilerden hangisi çekirdek ailenin özelliklerinden birisidir?

- A) Aileyi bir arada tutan en önemli unsur, anne ve babanın karşılıklı bağlılığıdır.
B) Ana, baba ve çocukların dışında birkaç kuşağın bir arada yaşadığı aile grubudur.
C) Akrabalık bağları güçlüdür.
D) Özellikle gelişmemiş ve tarımla geçimini sağlayan topluluklarda görülen aile tipidir.
E) Aile içindeki en yaşlı üye aile reisidir.

7.En yaygın evlilik şekli hangisidir?

- A) Poligami B) Monogami C) Polijini D) Endogami E) Poliandri

8. Aşağıdakilerden hangisi uyumlu bir evlilik konusunda yapılan genellemelerden biridir?

- A) Mutlu evliliği olan ana babaların çocuklarının da mutlu olacağı diye birşey yoktur
B) Eşlerin birbirlerine duygularını belli etmemeleri
C) Evlenmenin ana baba ve başkaları tarafından tasvip görüp görmemesi önemli değildir
D) Sevgi gösterme ve kazanma yeteneği, evlilikte mutlu olmayla ilişkilidir
E) Topluma uyma yeteneği evlilikte başarılı olma ile ilişkili değildir

9.Evli çiftin, ana-baba ailelerinden ayrı, onlardan bağımsız hatta uzak bir yere yerleşmeleri hangi evlilik tipidir?

- A) Ana yanı yerleşme
B) Baba yanı yerleşme
C) İki taraflı yerleşme
D) Ayrı yerleşme
E) Dayı yanı yerleşme

10.Güç ve otoritenin anne tarafından kullanıldığı aile sistemi.....dir.

-Cevap : anaerkil aile

CEVAP ANAHTARI

1. a 2. e 3. a 4. c 5. c 6. a 7. b 8. d 9. d 10. -

ÜNİTE 12. EĞİTİM İLE İLGİLİ SORULAR

• **Soru 1: Eğitim nedir?**

Cevap : bilgi ve becerilerin kuşaktan kuşağa aktarılması ve bireyde istendik davranışların yaratılmasıdır. Eğitim bir tür sosyalleşme sürecidir. Toplumsal tabakalaşmayı etkileyen bir araçtır.

• **Soru 2 : Parsons, 1959 yılında eğitim üzerine yazdığı makalede hangi konulara değinmiştir?**

Cevap : Okulların iki şeyi yaptığını iddia eder. Birincisi sosyalleşme, İkincisi ise tahsistir. Yani öğrencilerin gelecekteki çalışma hayatına (ve yetişkinlerin dünyasına) hazırlanmasıdır.

• **Soru 3: Fonksiyonalist yaklaşıma göre eğitim nedir ?**

Cevap : Hem açık hem de gizil fonksiyonlara sahiptir. Eğitimin temel fonksiyonu bilgiyi aktarmaktır. Toplumsal kontrol öğrencileri kişisel olmayan toplum kurallarına göre sosyalleştirir. Başkaları ile birlikte yaşamayı öğretir.

• **Soru 4: Çatışmacı kuram nedir?**

Cevap : Seçkinler sınıfı ya da egemenliği yaratmaktadır. Eğitim imkânına sahip olanlar daha üst kademelere gelirken bu imkândan mahrum kalanlar daha kötü koşullarda daha düşük ücretlerle çalışmak durumunda kalmaktadır. atışma kuramcılara göre okullar, egemen sınıfların çıkarlarına hizmet eden bazı değerleri öğrencilere aktarırlar.

Not: eğitim sisteminin egemen sınıfların çıkarlarına hizmet ettiğini iddia ederler³²⁷ çünkü onlara göre eğitim sistemi kapitalistlerin gereksinim duyduğu iş gücünü yetiştirir.

• **Soru 5 : Fonksiyonalist kuram ile çatışmacı kuram arasındaki fark nedir?**

Cevap : Çatışmacılara göre okullar, varlıklı/üst sınıfların çıkarlarına hizmet eder ve toplumdaki eşitsizliği sürdürür. Buna karşılık fonksiyonalistlere göre ise eğitim, başarı için herkese eşit şans sunmaktadır.

• **Soru 6: Sembolik etkileşim kuramı eğitim kurumlarını ne şekilde ele alır?**

Cevap: Benliğin gelişimi ve rollerin öğrenilmesini etkileyen toplumsal bir mekân olarak inceler. Okullarda biçimlenen benlik tanımı, hem sınıfta hem de dışarıda etkili olur. Otoriter bir kurum olan okulda öğretmenin kendisi de bir otoritedir.

• **Soru 7: Eğitimde bürokratikleşmenin özelliklerini ne şekilde sıralanır?**

Cevap : İş bölümü, Otoritenin hiyerarşileşmesi, Yazılı kural ve kaideler, Kişisellikten uzaklık, Teknik vasıfları esas alan istihdam.

• **Soru 8: Modern/endüstriyel toplumun eğitim anlayışı ne şekilde ele alınır?**

Cevap : Endüstriyel düzenin ihtiyaçlarına göre biçimlenmiştir yani standartlaşmış, daha ziyade mavi yakalı iş gücü merkez alınarak tasarlanmış, bilginin üretiminden ziyade kullanımını esas alan, insanlara daha ziyade belli bilgi ve becerileri kazandırmayı amaçlayan ancak onların yaratıcılıklarına çok gereksinim duymayan bir anlayışı temel almıştır.

• **Soru 9: C. Handy tüm eğitim sistemini ne şekilde yorumlamıştır?**

Cevap : Ona göre eğitim sistemimizi değiştirmek zorundayız. Gelecek süreksizlikler dünyasını ortaya çıkartıyor. Bu süreksizlikler çağında esas olan öğrenciye bilgi ve becerileri öğretmekten ibaret kalmayan yeni bir eğitime ihtiyaç vardır çünkü yeni teknolojiler sayesinde bilgi artık parmaklarımızın ucundadır.

• **Soru 10: Drucker'e göre eğitim alanında hangi yollar izlenerek ilerlemek gerekir?**

Cevap : Her şeyden önce yüksek düzeyde evrensel bir okuryazarlık sağlanması gerekiyor. Her düzeyde insanlara öğrenme motivasyonu ve öğrenmeye devam etme disiplini aşılmalıdır. Eğitimin her yaşta insanlara açık olması gerekiyor.

• **Soru 11: 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu Türk millî eğitimin ilkeleri ne şekilde belirtiyor?**

Cevap : Genellik ve eşitlik, Yöneltilme Eğitim hakkı, Fırsat ve imkân eşitliği, Süreklilik, Atatürk İnkılap ve İlkeleri ile Atatürk Milliyetçiliği , Laiklik, Planlılık , Karma eğitim şeklindedir.

Ünite Soruları

1. Eğitimin, seçkinler sınıfı (ya da egemenliği) yarattığını iddia eden kuram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çatışmacı kuram
- B) Fonksiyonalist kuram
- C) Etkileşim kuram
- D) Feminist kuram
- E) Hiçbiri

2. Üretim sürecinde teknolojik değişim eğitimi nasıl etkilemiştir?

- A) Bir etkisi olmamıştır.
- B) İş gücün vasıf gereksinimini azaltmıştır.
- C) İş gücün vasıf gereksinimini artırmıştır.
- D) Hiçbiri
- E) Hepsi

3. Geleceğin toplumunda eğitim konusunda aşağıdakilerden hangisi Masuda'nın öngörülleri arasında verilmemektedir?

- A) Formel okul sınırlamaları enformasyon toplumunda ortadan kalkacaktır.
- B) Şimdiki kapalı eğitim sistemleri yerlerini bilgi networklarına bırakacaktır.
- C) Bu durum gelişmiş bölgeler ile gelişmemiş bölgeler arasındaki boşluğu ortadan kaldıracaktır.
- D) Kendi kendine öğrenme eğitimin ana şekli olacaktır.
- E) Yetişkinler gelecekte daha az eğitim ihtiyacı duyacaklar.

4. Millî Eğitim Temel Kanunu Türk millî eğitimin ilkeleri içinde aşağıdakilerden hangisi mevcut değildir?

- A) Genellik ve eşitlik
- B) Fırsat ve imkân eşitliği
- C) Demokrasi eğitimi
- D) Eleştirel düşünme ve sorgulama
- E) Bilimsellik

5. Aşağıdakilerden hangisi çatışmacı kuramcıların eğitime yönelik iddiaları arasında yer almaz?

- A) Eğitim egemen sınıflara hizmet eder.
- B) Eğitim toplumsal eşitsizliği yeniden üretir.
- C) Eğitim zenginliği meşrulaştırır.
- D) Eğitim kapitalizmin gereksinim duyduğu iş gücünü yetiştirir.
- E) Eğitim toplumdaki adaletsizlikleri ortadan kaldırır.

6. Aşağıdakilerden hangisi fonksiyonalist kurama göre okulların kültürün aktarılması noktasındaki fonksiyonlarından biridir?

- A) Öğrencilere ileride emek piyasasında ihtiyaç duyacakları değerler ve çeşitli beceriler kazandırılır.
- B) Mevcut değerler, inançlar ve normlar okullar vasıtasıyla genç kuşaklara aktarılır.
- C) Onlara dakik, disiplinli ve programlı olmak öğretilir.
- D) Öğrencileri kişisel olmayan toplum kurallarına göre sosyalleştirir.
- E) Eğitimin fonksiyonlarından birisi de ortak bir kimlik duygusu yaratarak siyasal ve toplumsal bütünleşmeyi sağlamaktır.

7. Aşağıdakilerden hangisi fonksiyonalistlere göre okulların açık fonksiyonlarından biridir?

- A) Gençlerin emek piyasasına katılmalarını geciktirmektedir.
- B) Üniversite kampüsleri gençlerin tanıştıkları yerlerdir.
- C) Ortak bir kimlik duygusu yaratarak siyasal ve toplumsal bütünleşmeyi sağlar.
- D) Birçok kişinin yaşam boyu süren dostlukları da bu kurumlarda kurulmaktadır.
- E) Bazı gençler gelecekteki eşlerini bu kampüslerde seçmektedirler.

8. Aşağıdakilerden hangisi sembolik etkileşimcilerin eğitim konusundaki düşüncelerini yansıtır?

- A) Yeteneksiz olarak etiketlenen öğrenciler, bir süre sonra o rolü içselleştireceklerdir.
- B) Toplumı bütünleştiren kültürel norm ve değerlerin öğretildiği yerdir.
- C) Okullar, varlıklı/üst sınıfların çıkarlarına hizmet eder.
- D) Toplumdaki eşitsizliği sürdürür.
- E) Başarı için herkese eşit şans sunmaktadır.

9. Günümüzde eğitimin yaygınlaşması ve kalabalıklaşması aşağıdakilerden hangisine yol açmıştır?

- A) Kaliteyi arttırmıştır.
- B) Pratikleşme
- C) Değersizleşme
- D) Bürokratikleşme
- E) Hiçbiri

10. Eğitim ve toplum arasındaki ilişkileri konu..... alır.

Cevap: eğitim sosyolojisi

CEVAP ANAHTARI

1. a 2. c 3. e 4. d 5. e 6. b 7. c 8. a 9. d 10. -

ÜNİTE 13. EKONOMİK YAŞAM İLE İLGİLİ SORULAR

• **Soru 1 :Ekonomi nedir?**

Cevap : toplumda malların ve hizmetlerin sistematik bir biçimde üretim, tüketim ve dağıtımı ile ilgilenir. İnsanlar, mallar ve hizmetler aracılığıyla bir taraftan yaşayabilmeleri için gerekli ihtiyaçlarını karşılarlar.

• **Soru 2: Mal ve hizmet nedir?**

Cevap : Mallar, yiyecek, giyecek korunma gibi zorunlu ihtiyaçlardan araba, yüzme havuzu ve yat gibi lüks unsurlara kadar geniş bir alandaki ürünlerdir. Hizmet ise dinî liderlerin, doktorların, polislerin ve telefon operatörlerinin faaliyetlerinden elde edilen değerleri/kazançları ifade eder.

• **Soru 3: Sosyolojide ekonomik düzenin farklı yönlerine odaklanan kaç yaklaşım türü vardır? Bunlar nelerdir?**

Cevap : 3 yaklaşım vardır. Bunlar fonksiyonalizm, çatışmacı yaklaşım ve sembolik yaklaşımdır.

- Fonksiyonalist teoriler, daha çok toplumda istikrarın nasıl sürdürüleceği ile ilgilenirler.
- Çatışma kuramları; ekonomik düzenin istikrarsızlığını vurgular.
- Sembolik etkileşim yaklaşımı ; bireyler, gruplar ve ekonomi arasındaki etkileşimi konu alır. Birçok sembolik enteraksiyonalist, kariyer sosyalleşmesinin (careersocialization) etkisini vurgular.

• **Soru 4: Fonksiyonalistlere göre toplumsal istikrar hangi koşulların gerçekleşmesiyle sağlanabilir?**

Cevap : Malların ve hizmetlerin dağıtımı, Gücün ve Zenginliğin Üretimi, Yenilik ile..

• **Soru 5: Kaç tür sosyalleşme aracı vardır ? Bunlar nelerdir?**

Cevap : 2 tür. Formel ve informel.

• **Soru 6: İformel sosyalleşme araçları nelerdir?**

Cevap : Genelde aileler ilk ve en önemli sosyalleşme araçlarıdır. Ekonomik davranışla ilgili olarak aileler, çocukların çalışmaya yönelik tutumlarını ve kariyer süreçlerini etkilerler. Arkadaş çevresi bir başka önemli informel sosyalleşme aracıdır. Yaşlılar, medya , Televizyon, filmler, gazeteler, kitaplar bu araçlardan bazılarıdır..

• **Soru 7 : Formel sosyalleşme araçları nelerdir?**

Cevap : Okul ve iş çevresi gibi formel mesleki sosyalleşme yer alır

• **Soru 8 : Taylor'un işin örgütlenmesi konusundaki yöntemleri nelerdir?**

Cevap : Taylor ve onu izleyenler incelenen konuyu çok daha fazla sınırlayarak bir taraftan içinde buldukları durumun tarihsel özelliklerini ve kişisel formasyonlarını öte yandan da rutin üretim işinin gerçekleştirilmesinde makinelere ek olarak insan kullanımını incelemişlerdir. Bir işi yapmak için en iyi tek yolu bulmak amacıyla zaman ve yöntem araştırmasını kullanın. En iyi yöntem günlük üretimi en yüksek ortalama düzeye çıkaran yönetim anlayışıdır. • İşçiler, her iki el hareketlerini anında doğal olarak yapabilir hâle gelmelidir. • İş en iyi biçimde ve en hızlı bir biçimde yapılabilmesi için işçiyi özendirin. Bu amaçla bütün aletlerin yerleri sabit ve tanımlanmış olmalıdır. • İşçiye verilen ücret ile onun performansı arasında yakın ilişki olmalıdır.

• **Soru 9: Taylor'un bilimsel yönetim anlayışının temel karakteristikleri nelerdir?**

- **Cevap :** • Babadan kalma yönetim anlayışı yerine bilimsel yönetimin tesisi • Çatışma değil, uyum • Bireycilik değil, iş birliği • Sınırlı üretim yerine maksimum üretim • Her insanın etkinliğinin ve refahının maksimum düzeyde artırılmasıdır.

Not: Taylor'un görüşleri özellikle sendikalar tarafından büyük tepki görmüş olmasına rağmen uygulamada öncelikli de ABD'de büyük rağbet görmüştür. Henry Ford'un kitle üretimini öngören ve 20. yüz yıla damgasını vuran yönetim anlayışının temellerini, bu işin değerlendirilerek küçük parçalara bölünmesini ve standartlaştırılmasını öngören yönetim anlayışına dayandığını görüyoruz

• **Soru 10: Douglas McGroger insan ilişkileri ekolünün temel varsayımlarını ne şekilde sıralamıştır?**

Cevap : Tayloristlerin görüşlerinin aksine sıradan bir insan doğuştan işten nefret etmez. İş, bir doyum kaynağı olduğu müddetçe işçi onu severek yapar ancak ceza kaynağı hâline dönüştüğü zaman yapmaktan kaçır. Dışarıdan denetim ve ceza ile korkutma çabası örgütsel amaçlara yöneltecek tek yol değildir. Bağlı oldukları

amaçlar doğrultusunda çalışan insanlar, kendi kendilerini yönetme ve kendi kendini denetim yollarını kullanırlar.Örgütsel sorunların çözümünde insanlar gerekli yaratıcılık ve ustalığa sahiptirler..

• **Soru 11: kitle üretim biçiminin temel özellikleri nelerdir?**

Cevap : Standart parçaların birleştirilmesi, özel amaçlı makinelerin kullanımı, iş gücünün vasıf yönünden fragmentasyonu ve montaj hattı, • Büyük hacimli kitle üretimi yoluyla sağlanan ölçek ekonomileri, • Gümrük duvarları yoluyla korunan pazarlarda uzun süreli standart mal üretimi, • Büyük fabrikalarda yarı vasıflı kitle işçileri ile yüksek ücretli işçilerin konsantrasyonu, • Arz, talep ve refah dengeleri ve Keynezyen politikalar tarafından düzenlenen ulusal devlet ekonomilerinin yönetimidir.

• **Soru 12: kitle üretiminin varlığını sürdürebilmesi için ne gereklidir?**

Cevap : standart tüketim kalıpları ve istikrarlı pazarların mevcudiyeti ve kitle üretiminde pazarlar hem kitle olarak üretilmiş mallar için yeterli hem de büyük ölçekli firmaların maliyetlerini amorti edebilmesi için istikrarlı olmalıdır.

• **Soru 13: Fordizmin Krizi nasıl başlamıştır?**

Cevap : 1970'lerden sonra piyasalarda genel bir istikrarsızlık görülmeye başlanmıştır. Ayrıca giderek ucuzlayan teknolojinin küçük ve orta ölçekli firmalara geçmişten farklı olarak büyükler karşısında rekabet edebilme şansı vermesi piyasalarda rekabetin daha çok kızışmasına ve dolayısıyla kitle üretiminin de daha çok krize girmesine yol açmıştır. ** 70'li yılların sonundan itibaren bazı ülkelerin talebi canlandırmayı öngören Keynesyen politikalarından sıkı para politikasını öngören Friedmancı politikalara yönelmiş olmasının da etkisiyle talepte daralmaların ortaya çıkması kitle üretiminin çok daha olumsuz etkilenmesine yol açmıştır. (petrol fiyatlarının artması sosyal refah harcamalarının kısılmasına yol açmıştır.)

Not: 70'lerdeki petrol krizi aynı zamanda eski endüstri toplumunun da ölümü anlamına gelmektedir.

• **Soru 14: Dahrendorf'un üçte iki kuramı nedir?**

Cevap : Gelecekte iş gücünün üçte ikisi iş bulurken üçte biri çalışma hayatının dışında kalacaktır. Bu da çalışma hayatında vasıflı işçilerle diğerleri arasında bir kutuplaşmaya yol açacaktır.

Ünite Soruları

1. Mallar ile hizmetlerin üretimi dağıtımı ve tüketimini örgütleyen sosyal bir kurum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ekonomi
- B) Hükümet
- C) Devlet
- D) Eğitim
- E) Hiçbiri

2. Kapitalizmin kendisinin birçelişki olduğunu iddia ederek uzun vadede kendi kendisini yok edeceğini iddia eden kuram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çatışmacı kuram
- B) Fonksiyonalist kuram
- C) Tarihçi kuram
- D) Sembolik etkileşimcilik
- E) Hiçbiri

3. "Bilimsel Yönetim Anlayışı" nı kim ortaya atmıştır?

- A) Toffler
- B) Taylor
- C) Mayo
- D) Drucker
- E) Hiçbiri

4. Ekonomik düzeninin fonksiyonalist analizini yapanlardaha çok aşağıdakilerden hangisine vurgu yaparlar?

- A) Çatışmaya
- B) Eşitsizliğe
- C) Sömürüye
- D) Toplumsal istikrara
- E) Hiçbiri

5. Fonksiyonalistlere göre ekonomi ve siyasal kurumlar arasında yakın ilişki, toplumun kaynaklarının yönlendirilmesini nasıl etkiler?

- A) Etkinliği artırır.
- B) Etkinliği azaltır.
- C) Etkilemez.
- D) Ekonomik krizlere yol açar.
- E) Hiçbiri

6. Aşağıdakilerden hangisi formel sosyalleşme araçlarından birisidir?

- A) Aile
- B) Arkadaş çevresi
- C) Devlet
- D) Kapitalizm
- E) Okullar

7. Aşağıdakilerden hangisi Taylor'un işin geliştirilmesi ile ilgili önermelerinden birisidir?

- A) İşçilerin fazla zorlanmaması gerekir.
- B) Sınırlı alanlarda hareket edebilir olmalıdırlar.
- C) İş aletlerinin yerleri değişken olabilir.
- D) İşçi performansa göre değil, sabit ücret almalıdır.
- E) İşçiye verilen ücret ile onun performansı arasında yakın ilişki olmalıdır.

8. Çalışmaya ilişkin "İnsan tembel bir hayvandır." sözü kime aittir

- A) Troçki
- B) Taylor
- C) Marks
- D) Weber
- E) Durkheim

9. Aşağıdakilerden hangisi Ford'un çalışma ilkeleri arasında yer alır?

- A) Sipariş usulü üretim yapar.
- B) Bir işçi birkaç işi yapabilecek yeterlilikte eğitilir.
- C) İleri düzeyde iş bölümü ve standartlaşmayı son derece katı bir biçimde uygulanmıştır.
- D) İşçi yaptığı işin kalite kontrolünü de yapar.
- E) İşçi işe başlamadan kapsamlı bir eğitimden geçer.

10. Emtia, yiyecek, giyecek korunma gibi zorunlu ihtiyaçlardan araba, yüzme havuzu ve yat gibi lüks unsurlara kadar geniş bir alandaki ürünlere..... denir.

-Cevap : mal

CEVAP ANAHTARI

1.a 2. a 3. b 4. d 5. a 6. e 7. e 8. a 9. c 10. -

ÜNİTE 14. TOPLUMSAL DEĞİŞME VE KÜRESELLEŞME

• Soru 1 :Toplumsal değişme nedir?

Cevap : Kökleri Antik Çağ'a kadar giden eski bir entelektüel tartışmadır. Toplumsal değişme kavramı, bir bilim olarak ortaya çıktığı dönemden itibaren sosyolojinin temel kavramlarından birisi olmuştur.

• Soru 2: Kültürde ve toplumsal kurumlarda zamanla dönüşümü ifade eden toplumsal değişme sürecinin Macdonis ve Plummer'e kaç karakteristiği vardır?

Cevap :4 temel karakteristiği vardır.Boyutları toplumdaki topluma farklılaşsa da toplumsal değişme her yerde olur.Toplumsal değişme bazen planlı fakat çoğunlukla da planlanmamış bir şekilde olur.Toplumsal değişme uyumsuzluklar yaratır. Bazı değişmeler, diğerlerinden daha önemlidir

• Soru 3: Fiziki çevre faktörü toplumsal değişimi ne şekilde etkiler?

Cevap : kadar Sorokin'in de ifade ettiği şekilde yüzlerce fikir adamı coğrafi faktörlerin etkisi üzerinde durmuştur. Nitekim herhangi bir ülkede mimarinin coğrafi-fizik koşullara göre şekillenebildiği görmektediriz. Yine tarımsal üretim ve hayvancılık üzerinde de coğrafi faktörlerin etkisi sıkça dile getirilmiştir.

• Soru 4: Kültürel Faktörler toplumsal değişimi ne şekilde etkiler?

Cevap : İnsanlar nasıl düşünüyorlarsa genelde öyle davranırlar. Dolayısıyla insanların aynı zamanda düşünce kalıplarını ifade eden kültür (onun en önemli unsurlarından birisi olan din), toplumsal değişmeyi etkileyen faktörlerden birisidir.

• Soru 5: Teknoloji Faktörü toplumsal değişimi ne şekilde etkiler?

Cevap : Özellikle kültürel ve ekonomik yönden pre-endüstriyel uygarlık aşamasında bulunan kültürler, teknoloji sayesinde en ileri uygarlıkların değerlerinin adeta istilası altında kalmıştır.

• Soru 6: Toplumsal değişimi etkileyen diğer faktörler nelerdir?

Cevap : Toplumsal değişme, siyasal örgütlenme, biyolojik faktörler bunlardan bazılarıdır. Ama günümüzde değişmeyi en köklü biçimde etkileyen faktör küreselleşmedir.

• Soru 7: Küreselleşme nedir?

Cevap : Ekonomiden kültüre hemen hemen yeryüzünün her alanındaki değişimi ifade etmek için Burger'in deyiimiyle klişe bir sözcük hâline gelmiştir. Giddens'e göre şu anda köklü bir tarihsel değişim döneminden geçtiğimize inanmamızı sağlayacak geçerli ve nesnel nedenler vardır.

• Soru 8: Küreselleşmeye yönelik yaklaşımları kaç sınıfta toplamak mümkündür? Bunlar nelerdir?

Cevap : Küreselleşmeciler (hyperglobalist), kuşkucular (skeptical) ve dönüşümcüler (transformationalist) şeklinde 3 gruba ayırabiliriz.

- **Aşırı küreselleşmeciler** : Bunlar radikaller diye de anılmaktadırlar. Bunlara göre endüstri uygarlığının bir ürünü olan ulus devlet, küreselleşme sürecine paralel olarak önemini yitirmiştir. Artık küresel piyasa, politikanın yerini almaktadır.
- **Küreselleşme karşıtları**: Radikal/aşırı küreselleşmecilerin tam karşında yer alan bu grup, kuşkucular olarak da anılmaktadır. Giddens'in deyiimiyle küreselleşmeye her konuda kuşkucu yaklaşmaktadırlar. Ülkelerin pasaport kurallarını 100 yıl önceye gidiş olarak görüp Küreselleşmenin yeni bir süreç olduğunu kabul etmiyorlar.Bir ideolojik tutum olduğunu iddia ediyorlar.
- **Dönüşümcüler**: Giddens'in da dâhil olduğu bu grup, küreselleşmeyi modern toplumları ve dünya düzenini yeniden şekillendiren hızlı sosyal, siyasal ve ekonomik değişmelerin arkasındaki ana siyasal güç olarak görmektedir. Ekonominin giderek daha fazla bir şekilde hizmet sektörüne bağlı hâle gelmesi Bilgi, eğlence, iletişim ve en önemlisi de elektronik ve finans ekonomisi içeren hizmetler, ekonomideki en önemli sektör hâline geliyor.

• Soru 9 :Küreselleşmeyi ortaya çıkaran faktör nedir?

Cevap : Teknolojik gelişmeler, İdeoloji faktörü, Ekonomik faktörler bunlardan bazılarıdır.

• Soru 10 : Küreselleşmenin geçmiş anlayışlardan farklılıklarını ve yeni olan özellikleri kaç başlık altında toplanır ? Bunlar nelerdir?

Cevap : Dört başlık altında toplanabilir.

- **Yeni piyasalar**: Finansal piyasalar, küresel olarak birbirine bağlanmıştır ve günde 24 saat işlem yapmaktadır. Castels'in de belirttiği şekilde küresel düzeyde milyarlarca dolar değerindeki işlemler, elektronik devreler vasıtasıyla saniyelerle gerçekleştirilmektedir.

- **Yeni Kurallar:** Ulusal politikaların alanını daraltarak ulusal hükümetleri daha çok bağlayan ve güçlü yaptırım mekanizmalarıyla desteklenmiş ticaret, hizmetler ve fikrî haklar üzerindeki çok taraflı antlaşmalar gündeme gelmiş ve demokrasi, insan hakları konusunda yeni hassasiyetler ortaya çıkmıştır.
- **Yeni aletler:** Teknolojik açıdan mobil telefonlar, internet bağlantıları ve medya networkları da tarihte ilk defa ortaya çıkmıştır ve bütün bu teknolojiler, küreselleşmenin teknolojik altyapısını oluşturmaktadır.
- **Yeni aktörler:** Ulusal hükümetler üzerindeki otoritesi ile Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ/VVTO), birçok devletten daha fazla olan ekonomik gücüyle çok uluslu şirketler, sivil toplum örgütleri (NGOs) ve ulusal sınırları aşan diğer gruplar ortaya çıkmıştır.
- **Soru 11 : Küreselleşme sürecinin toplumsal sonuçlarını uzmanlar ne şekilde değerlendirmiştir?**
Cevap : Bu sürece şüpheyle bakanlar, tümüyle olumsuz sonuçlar üzerinde odaklanırken daha ziyade neo-liberal gelenek içinde yer alanlar, serbest ticaretin olumlu sonuçlarının zamanla toplumsal sorunların da çözümüne yardımcı olacağını ileri sürmektedirler. Süreç yeni olduğu için küreselleşmenin toplumsal sonuçları henüz ampirik delillerle tümüyle ortaya konulamamıştır.
- **Soru 12: Huntington küreselleşme süreci nasıl ifade eder?**
Cevap : Küreselleşme sürecinin uygarlık bilincini güçlendirerek dünyada bir bütünleşme değil, çatışmayı beraberinde getireceğini iddia ediyor.
- **Soru 13 : Rodrik küreselleşmeyi nasıl ele almıştır?**
Cevap : Toplumsal bütünlüğe ikili bir darbe indirmektedir. Bir taraftan toplumsal örgütlerin temel ilkeleriyle çelişkileri derinleştirerek diğer taraftan da çelişkilerin toplum tarafından düşünülüp tartışılarak çözülmesini sağlayan güçleri zayıflatır.

Not: Özellikle rekabet gücü zayıf olan ülkeler ve gruplar için çoğu kere kayıplar kazançların önündedir. Her şeyi ekonomik rasyonaliteye indirgemenin yarattığı insani maliyet, yeni sosyal yıkımlara yol açabilecektir.

- Küreselleşme süreci olumlu sonuçları yanında mevcut hâliyle güvensizliği, eşitsizliği, toplumsal adaletsizliği artırmakta ve toplumsal dayanışmayı zayıflatmaktadır.

Ünite Soruları

1. “Değişmeyen tek şey değişimdir.” sözü kime aittir?

- A) Heraklitos   B) Aristo   C) Platon   D) Parmenides   E) Hiçbiri

2. Yerleşik insan ilişkileri ve davranış kalıplarındaki farklılaşma aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilmektedir?

- A) Toplumsal bütünleşme
B) Toplumsal yapı
C) Toplumsal değişme
D) Bürokrasi
E) Hiçbiri

3. Aşağıdakilerden hangisi toplumsal değişme sürecinin karakteristikleri arasında yer alır?

- A) Boyutları toplumdan topluma farklılaşsa da toplumsal değişme her yerde olur.
B) Toplumsal değişme bazen planlı fakat çoğunlukla da planlanmamış bir şekilde olur.
C) Toplumsal değişme uyumsuzluklar yaratır.
D) Bazı değişmeler, diğerlerinden daha önemlidir.
E) Hepsi

4. Yaşadığımız dünyada hiçbir şeyin yeni olmadığını kimler iddia etmektedir?

BEYAZ ADAM

- A) Aşırı küreselciler
- B) Küreselleşme karşıtı/kuşkucular
- C) Dönüşümcüler
- D) Hepsi
- E) Hiçbiri

5. Uygarlıklar çatışması teorisi kime aittir?

- A) Huntington   B) Weber   C) Giddens   D) Sennet   E) Hiçbiri

6. Geçmişte astroloji ile uğraşanların gökteki olaylarla toplumsal olaylar arasında ilişki aranması aşağıdaki faktörlerden hangisi ile açıklanmaktadır?

- A) Küreselleşme
- B) Biyolojik faktörler
- C) Teknoloji faktörü
- D) Fiziki çevre faktörü
- E) Kültürel faktörler

7. Küreselleşmeyi “parolaya dönüşmüş moda birdeyim” olarak değerlendiren kimdir?

- A) Burger   B) Giddens   C) Bauman   D) Inglehart   E) Ş. Mardin

8. Aşağıdakilerden hangisi aşırı küreselleşmecilerin yaklaşımlarından biridir?

- A) Yaşadığımız dünyada hiçbirşeyin yeni olmadığını iddia etmektedirler.
- B) Dünya ekonomisinde duvarların kaldırılması yolundaki günümüzde yaşanan gelişmelerin 100 yıl öncesine benzer bir duruma geri dönüşten başka birşey olmadığını iddia ediyorlar.
- C) Küreselleşmenin yeni bir süreç olduğunu kabul etmiyorlar.
- D) Küreselleşme sürecinin ekonomik ya da teknolojik gelişmelerin sonucunda ortaya çıkan bir olgu olmaktan ziyade bir ideolojik tutum olduğunu iddia ediyorlar.
- E) Küresel piyasa, politikanın yerini almaktadır.

9. Aşağıdakilerden hangisi küreselleşme sürecinin ortaya çıkmasında teknolojik gelişmelerin etkilerinden biridir?

- A) Enformasyon teknolojilerinin yaygınlaşması
- B) Doğu Bloğu'nun yıkılması
- C) Gelişmiş ülkelerde iç piyasaların doyması
- D) 1970'lerdeki petrol krizi
- E) Çok uluslu firmalar

10. Aşağıdakilerden hangisi küreselleşmeye neo-liberal gelenek içinden gelenlerin bakışını yansıtmaktadır?

- A) Serbest ticaretin olumlu sonuçlarının zamanla toplumsal sorunların da çözümüne yardımcı olacağını ileri sürmektedirler.
- B) Küreselleşmenin tümüyle olumsuz sonuçlarına odaklanırlar.
- C) Zenginleri daha da zengin, fakirleri de daha fakir yapacağına inanırlar.
- D) Ulusların birbirinden koparacağına inanırlar.
- E) Hepsi

CEVAP ANAHTARI

1. a 2. c 3. e 4. b 5. a 6. d 7. c 8. e 9. a 10. a

SOSYOLOJİ FİNAL KENDİ SORULARIM

- I. Toplumsal tabakalaşma kuşaklar arasında devam eder.
- II. Evrenseldir fakat değişebilir.
- III. Toplumsal tabakalaşma inançları da ihtiva eder.
- IV. Bireysel farklılıkların basit bir yansımasıdır.

1) .Macionis'in toplumsal tabakalaşma ilkeleri ile ilgili yukarıdaki ifadelerden hangisi ya da hangileri doğrudur?

- a) Yalnız IV
- b) Yalnız III
- c) I - II – III
- d) III – IV
- e) II – III – IV

2) Kölelik hangi toplumlarda son derece yaygındır?

- a) Tarım toplumları
- b) Endüstri toplumları
- c) Avcı ve toplayıcı toplumlar
- d) Post modern toplum
- e) Sanayi toplumları

3) Aşağıdakilerden hangisi tabakalaşma sistemlerinden biri değildir?

- a) Kölelik
- b) Kast
- c) Feodalite
- d) Sınıf
- e) Şekilcilik

4) Vasıfsız işçiler ve işsizler hangi toplumsal sınıfta yer almaktadır?

- a) Üst sınıf
- b) İşçi sınıfı
- c) Alt sınıf
- d) Üst orta sınıf
- e) Alt orta sınıf

5) Aşağıya doğru toplumsal hareketliliğin dengeleyiciliği ile ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- a) Yarattığı hayal kırıklığı ve engellemeler orta sınıfların geleneksel uyumluluğu ile dengelenir.
- b) Statü kaybının yol açtığı küskünlük kolay unutulabilir.
- c) Toplumsal statü elde etmenin bu kadar çabaya değmeyeceğine inanır.
- d) Kişi yitirdiği statüyü çocuğunun geri alabileceğine inanarak teselli bulabilir.
- e) Kişi statü göstergelerine eski önemi vermekten vazgeçebilir.

6) Toplumsal sınıflar gruplara ayrıldığında "mavi yakalı işçiler" hangi grupta yer alır?

- a) Üst sınıf
- b) Orta sınıf
- c) Alt sınıf
- d) İşçi sınıfı
- e) En zenginler

7) 'İktidar ve otorite,siyasetin kalbidir.'sözü aşağıdakilerden hangisine aittir?

- A)Anderson   B)Fulcher   C) Macionis   D)Fichter   E)Weber

8) 'İnsanları itaat etmeye ve arzu etmedikleri şeyleri yapmaya zorlayabilme''olarak tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Tabakalaşma   B)Sapma   C)İktidar   D)Suç   E)Siyaset

- I-Emirlere büyük ölçüde uyulması
- II-Otorite altında bulunanlar
- III-Otoriteyi elinde bulunduran kişi ya da kişiler
- IV-Davranışlarını etkilemeye yönelmiş irade ya da emir
- V-Emre uyduklarını gösteren sübjektif bir kabulün varlığı

9) Yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri "otoriteye dayanan iktidardan" bahsedebilmek için gereklidir?

- A) Yalnız I   B)II-IV-V   C)III-V   D)I-II-III   E)I-II-III-IV-V

Burada liderlerin otoriteleri akılcı esaslara göre oluşturulmuş kanunlara dayanır.Bu otorite tipinde halk ,karizmatik ya da geleneksel liderlerin etkisiyle değil ,kanunların üstünlüğüne inandıkları için itaat ederler ve liderler güçlerini kanunların sınırları içinde uygularlar”.

10) Yukarıda açıklaması yapılan otorite türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Geleneksel otorite
B)Rasyonel otorite
C)Karizmatik otorite
D)Analizci otorite
E)Gelenek dışı otorite

11) Modern devletlerin temel karakteristikleri aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

- A)Egemenlik-Devlet-Karşıtlık
B)Devlet-Marksist-Ulusçuluk
C)Egemenlik-Yurttaşlık-Ulusçuluk
D)Ekonomi- Tek parti-İdeoloji
E)İdeoloji-Yurttaşlık-Devlet

12 -"İnsanlığın günümüze kadar benimsediği dinler arasında büyük bir çeşitlilik vardır." varlıklara inanırlar.

- B)Doğadaki Animizmle ilgili aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?
A)Doğaüstü tüm varlıkların ruhu ve bilinci olduğunu ileri sürerler.
C)Animizmde insan doğanın efendisi değil,bir parçasıdır.
D)Tanrı inançları yüksektir.
E)Daha çok yiyecek toplayıcılığı ve üreticiliği ile ilgilenen kişilerin sahip olduğu bir inançtır.

13 -Totemizmle ilgili verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A)İnsanlar ve doğa arasında akrabalık türü gizemli ilişkiler olduğuna inanırlar.
B)"Ototeman" sözcüğünden türetilmiştir.
C)Diğer adı "Ruha tapma"dır.
D)Totemizm, kabile toplumlarının ortak özelliğidir.
E)Bir totem,belirli bir toplum ya da kişinin temsiline hizmet eder.

14 -"Sistematik olarak din konusu ile meşgul olmamış materyalist bir düşündürdür.Ona göre bilinç,toplumun bir ürünüdür.Dinsel dünya,gerçek bir dünyanın yansımından başka bir şey değildir.İnsan dini inşa eder,din insanı değil.Bütün dinler,insanların gündelik hayatlarını kontrol eden güçlerin insan beynindeki fantastik bir yansımından başka bir şey değildir."

Yukarıda "Din" le ilgili görüşü açıklanan sosyolog aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Durkheim   B)Marks   C)Max Weber   D)Thomson   E)Marshall

15 -Aşağıdakilerden hangisi Durkheim'in din teorisinin özelliklerinden biri değildir?

- A)Dinin somut şekilleri değişmez

- B)Dinin kaynağı toplumun kendisidir.
C)Din anlayışları toplumun karakteristiklerinin sembolleridir.
D)Kutsal yahut tanrı,kişilik kazanmış toplumdan başka bir şey değildir.
E)Temel fonksiyonlarından biri,toplumsal dayanışmayı koruyup güçlendirmektir.

Weber "....." adlı ünlü çalışmasında dini düşüncelerin kapitalizmin gelişim süreci üzerindeki etkilerini ortaya koymaya çalışmıştır.

Buna göre ;

16 - Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A)Kapitalizm ve Weber
B)Kapitalizmin Doğuşu
C)Ahlak ve Kapitalizm
D)Değişim, Din ve Kapitalizm
E) Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhü

17) -Kan, evlilik ve evlat edinme yoluyla ilişki halinde olan ve genellikle ortak bir mekanı paylaşan toplumsal birim ne olarak isimlendirilir?

- A)Akrabalık   B)Aile   C)Soy   D)Arkadaşlık   E)Evlilik

18)-"Diğer canlılardan farklı olarak insan yavrusu çok uzun süreli bir bakım ve ekonomik güvenliğe gereksinim duyar. Çocukların bu gereksinimleri aileler tarafından karşılanır."

Buna göre; Yukarıdaki anlatım ailenin hangi fonksiyonunu açıklamaktadır?

- A)Koruma
B)Sevgi ve arkadaşlık
C)Toplumsal statü sağlanması
D)Neslin devamı
E)Toplumsallaşma

19)-Güç ve otoritenin babada (erkeklerde) olduğu en yaygın aile sistemi aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Geniş aile   B)Anaerkil aile   C)Çekirdek aile   D)Ataerkil aile   E)Otoriter aile

20) "Geniş aile " türü ile ilgili aşağıda verilen açıklamalardan hangisi yanlıştır?

- A)Bu aile türünde akrabalık bağları güçlüdür.
B)Endüstriyel toplumlarda yaygın olan aile türüdür.
C)Aile içindeki en yaşlı üye aile reisidir.
D)Anne,baba ve çocukların dışında birkaç kuşağın bir arada yaşadığı aile grubudur.
E)Bu modelde aile,kişilerden önce gelir.

21)-"Günümüzde dünya ölçeğinde aile büyük bir dönüşümü yaşamaktadır."

Bu ifadeye göre ; Aşağıdakilerden hangisi ailede yaşanan değişim yönlerinden biri olamaz?

- A)Eşin özgürce seçimi konusunda genel bir eğilim vardır.
B)Kabile ve diğer akraba grupları geriliyor.
C)Evliliğin her aşamasında kadın hakları daha çok benimsenmektedir.
D)Çocuk haklarının genişletilmesi yönünde bir eğilim vardır.
E)Akraba evlilikleri artmaktadır.

22-Bilgi ve becerilerin kuşaktan kuşağa aktarılması ve bireyde istendik davranışların yaratılmasına.....denir.

Buna göre; Yukarıdaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A)Kültür   B)Uyum   C)Eğitim   D)Sosyalleşme   E)Empati

- I-Toplumsal kontrolün sağlanması
II-Toplumsal ayrışma
III-Bir değişim ajanı olarak hizmet etmek
IV-Kültürün aktarılması

23) Yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri Fonksiyonalist kuramda yer alan okulların fonksiyonlarındandır?

- A) II- III- IV   B) I- III- IV   C) I-II-III-IV   D)Yalnız IV   E)Yalnız III

24) -"Bu fonksiyon sayesinde öğrencilere ileride emek piyasasında ihtiyaç duyacakları değerler ve beceriler kazandırılır. Onlara dakik, disiplinli ve programlı olmak öğretilir. Öğrencileri kişisel olmayan toplum kurallarına göre sosyalleştirir. Başkaları ile birlikte yaşamayı öğretir."

Fonksiyonalist kurama göre okulların bir çok fonksiyonu bulunmaktadır.

Yukarıda işlevi anlatılan okul fonksiyonu aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Toplumsal kontrolün sağlanması
B)Toplumsal ve siyasal bütünleşme
C)Kültürün aktarılması
D)Bir değişim ajanı olarak hizmet etmek
E)Okulun gizil fonksiyonu

25) -"Çatışmacı Kuram açısından eğitim" ile ilgili aşağıda verilen ifadelerden hangisi doğrudur?

- A)Eğitimin olumlu sayılabilecek özellikleri üzerinde durmuşlardır.
B)Okulu toplumu bütünleştiren kültürel norm ve değerlerin öğretildiği yer olarak görür.
C)Eğitim sistemini ekonominin gereksinim duyduğu vasıflı iş günü hazırlayan kurum olarak değerlendirirler.
D)Eğitim sistemi herkese başarı şansı veren eşit ve adil bir kurumdur.
E)Çatışmacı kuramı benimseyenler ,daha çok eğitim ve toplumsal eşitsizlik konusuna odaklanmışlardır.

26) -Eğitim kurumlarını benliğin gelişimi ve rollerin öğrenilmesini etkileyen toplumsal bir mekan olarak inceleyen kuram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Fonksiyonalist Kuram
B)Çatışmacı Kuram
C)Gizil Kuram
D)Sembolik Etkileşim Kuramı
E)Yapıcı Kuram

I-Fonksiyonalizm

II-Çatışmacı yaklaşım

III-Sembolik yaklaşım

IV-Perspektif yaklaşım

V-Kurumsal yaklaşım

Sosyolojide ekonomik düzenin farklı yönlerine odaklanan üç farklı yaklaşımdan bahsedilir

27) Yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri bu yaklaşımlardandır?

- A)Yalnız III
B) I- II- III
C)Yalnız V
D) I- II- III- IV- V
E) IV-V

28) -Ekonomik düzenin istikrarsızlığını vurgulayan kuram aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Yapıcı Kuram
B)Yenilikçi Kuram
C)Çatışma Kuramı
D)Fonksiyonalist Perspektif
E)Sembolik Etkileşim Yaklaşımı

29)-Aşağıdakilerden hangisi Taylor'un bilimsel yönetim anlayışının temel karakteristiklerinden biri değildir?

- A)Çatışma değil ,uyum
B)Bireycilik değil ,işbirliği
C)Bilimsel yönetimin tesisi

- D)Maksimum refah düzeyi
E)Sınırlı üretim

30) -Taylor'un bilimsel yönetim anlayışının uygulamada temsilcisi aşağıdakilerden hangisi olmuştur?

- A)Henry Ford B)Marks C)Troçki D)Weber E)Andrew Carnegie

31) -Durkheim'in toplumsal farklılaşma sürecinin artışıyla birlikte ortaya çıktığını söylediği olgu aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Bireysellik olgusu
B)Standartlaşma olgusu
C)Kitle üretim olgusu
D)Sanayileşme olgusu
E)Arz-talep olgusu

32) -Toplumsal değişme süreci ile ilgili aşağıda verilen ifadelerden hangisi yanlıştır?

- A)Toplumsal değişme her yerde olur.
B)Toplumsal değişme bazen planlı fakat çoğunlukla da planlanmamış olur.
C)Toplumsal değişmenin boyutları ve hızı her toplumda aynıdır.
D)Toplumsal değişme uyumsuzlukları yaratır.
E)Bazı toplumsal değişmeler sadece geçici bir öneme sahiptirler buna karşılık bazılarının etkisi nesiller boyu devam eder.

33) -Küreselleşme kavramı ilk olarak hangi yıllarda kullanılmıştır?

- A)1980 B)1990 C)1945 D)1940 E)1960

34) -Küreselleşme karşıtları aynı zamanda ne olarak adlandırılırlar?

- A)Radikaller B)Kuşkucular C)Dönüşümcüler D)Yenilikçiler E)Küreselciler

35)-"Özellikle televizyonun yaygınlaşması ,geniş kitlelerinin duyuş,düşünüş davranış biçimlerini çok büyük ölçüde etkilemiştir.Bugün Anadolu'nun en kenar köylerindeki çocuklar,büyük kentlerdeki yaşlıları ile aynı programı seyretmekte ,aynı malları tüketmek istemektedirler."

Buna göre ; Yukarıda açıklanan toplumsal değişmeyi etkileyen faktör aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Teknoloji faktörü
B)Duyuş Faktörleri
C)Kültürel Faktörler
D)Fiziki Çevre faktörü
E)Gelenek Faktörü

36)-"Bunlar radikaller diye de anılmaktadırlar.Bunlara göre endüstri uygarlığının bir ürünü olan ulus devlet ,küreselleşme sürecine paralel olarak önemini yitirmiştir.Artık küresel piyasa,politikanın yerini almaktadır."
Yukarıda açıklaması verilen küreselleşme yaklaşımı aşağıdakilerden hangisidir?

- A)Aşırı küreselleşmeciler
B)Küreselleşme karşıtları
C)Dönüşümcüler
D)İdealistler
E)Yeni aktörcüler

CEVAP ANAHTARI

1 – C, 2-A , 3-E , 4- C, 5-B, 6 – D, 7-E, 8-C, 9-E, 10 –B, 11-C, 12 –D , 13- C, 14-B, 15- A, 16-E , 17- B, 18- A, 19 – D,

20 – B, 21 – E, 22-C, 23 –B, 24 - A , 25 –E, 26-D, 27 – B, 28-C, 29-E , 30-A, 31-A, 32 – C, 33- E, 34 - B , 35 - A ,
36 -A